

neutrals. Kakor poročajo nemški listi, so socialisti izdali oklic za ohranitev neutralitete ter pozivajo delavstvo, naj živahno deluje v tem zmislu. — Dne 11. t. m. je umrl v mestu Pegli v Italiji najmlajši papežev brat v starosti 54. let.

Francija. Na Francoskem se je vršil minul teden takoimenovani »srbski dan«. V vseh šolah so bila predavanja o Srbih. — Italijanski list »Stampa« je objavil pogovor z ruskim bivšim ministrom, ki je izjavil, da se Francija ne bo mogla dolgo časa upirati, ker ji manjka moštva. Obletnica izbruha vojse bo prinesla mir.

Anglija. Angleški trgovski urad poroča, da je Anglija izgubila meseca marca 33 parnikov. — V Londonu se je oglasilo 30.000 žensk, ki so pripravljene, da prevzamejo razna dela med vojsko. Društvo trgovskih uslužbencev je pa proti temu nastopilo, ker delodajalci nadomeščajo moške s ceninimi ženskimi močmi. — V Angliji so sklicali 2000 shodov, na katerih bodo vabili moške, da naj vstopijo v armado. — Nemški listi poročajo iz Londona, da bo vlada na Angleškem splošno prepovedala točenje alkoholnih pijač. Le za pivo bo mogoče prepoved nekoliko omejena. — Amerikanski časopisi poročajo: Deset železniških vlakov s krogliami za puške za angleško armado je odšlo v London. Vsak vlak je imel 20 voz in je vozil 300 ton svinca iz New-Yorka. Newyorške »Times« poročajo, da je municijski tovarnar Lehmann v New-Yorku izjavil, da je bilo pri njem naročenih, ko je zapustil Liverpool, granat v vrednosti 700 milijonov. Naročila pa ni mogoče izvesti. Lehmann je pripomnil, da se bo morala vojska jeseni končati, ker bo do takrat zmanjkalo municije. — Iz Londona se poroča, da je angleški kralj dal zapreti in zanečati vse svoje kleti do konca vojne. Finančni minister Lloyd George je prejel doslej kakih 150 tisoč pisem, ki zahtevajo popolno prepoved alkohola. Z druge strani pa pošiljajo prodajalci žganja pridno odposlanstva k raznim ministrom s prošnjami, naj se prodaja alkohola ne prepove splošno in povsod. Zupanstvo mesta Fourton, kjer je največ pivovarn, je brzojavno protestiralo proti splošni prepovedi. Kakor se čuje, se je vlada odločila, da alkohola ne prepove splošno, marveč da se bo v različnih krajih različno postopalo. Zlati se omeji prodaja žganja in likerjev v delavskih središčih, kjer se je doslej popilo največ alkohola.

Belgija. Belgijski prestolonaslednik je bil uvrščen kot vojak v belgijski linijski polk. — Francoski listi poročajo, da so na tisoče belgijskih beguncev v zadnjih tednih prepeljali na južno Francosko. Na Francoskem je skupno 300.000 belgijskih beguncev. — Dne 8. t. m. je belgijski kralj obhajal svoj god. V Londonu so priredili ta dan »belgijski dan«. Prirejali so zbirke za otroke belgijskih vojakov. — Belgijski begunci na Francoskem in Angleškem so tudi zelo slovesno obhajali god svojega kra-

lja. Med rugim so izročil belgijskemu kralju velikansko spomenico, katero je podpisalo 3000 belgijskih socialistov, ki so bili pred vojsko republikanskega mišljenja. — Belgijska vlada, ki se nahaja v Franciji, se je podala na bojno fronto, kjer se je vršila pod predsedstvom kralja važna seja.

Rusija. Iz Petrograda se poroča, da je na carjev ukaz vpoklican letnik 1916, kar pomeni, da bo armada ojačena s 558.000 možmi. Moštvo, ki so pred 6 meseci določili za mornarico, so prideli armadi na suhem. — Ruski car je baje izdal ukaz, da se mora v vojnimi ujetniki boljše postopati. — Italijanski list »Sera« poroča, da znašajo ruske izgube od 15. do 31. marca 108.000 mrtvih in 212.000 ranjenih. Kakor pripomni ta list, se gre tu za čas, ko so prvi karpatski boji dosegli svoj višek. — Moskovski generalni gubernator je izdal ukaz, ki civilno prebivalstvo nujno svari, naj ne uživa denaturiranega špirta, ker vsak dan obole in umirajo osebe, ki so pile denaturiran špirit. V guberniji Harkov so vložile delavske organizacije spomenico, v kateri prosijo vlado, naj nastopi proti druginji.

Srbija. Sofijski »Mir« poroča o zdravstvenih razmerah v Srbiji: Upravitelj in predstojnik misije »Rdečega križa« iz Amerike, dr. Ryan, je izjavil, da bi se mogle v Srbiji nalezljive bolezni tako zelo razširiti, da bi utegnili ta mala državnica popolnoma izumreti. On je imel v svoji bolnici 2900 bolnikov, od katerih jih je velik del umrl. Nalezljive bolezni najhujše razsajajo v Djevdjeliju, Nišu, Belgradu ter Kragujevcu, kjer se sedaj nahaja srbski glavni stan. Torej so v središčih srbskega življenja najbolj razširjene nalezljive bolezni. Zlasti je bedno stanje žen in otrok, ki jih ne sprejemajo v bolnice. Zato je sir Lyp-ton prosil javno mnenje na Angleškem, da se čimprej pomore tej državi, ki toliko trpi vsled bolezni. — Kapitan Bennett, ki je prepotoval Srbijo, poroča, da je položaj v Srbiji vsak dan slabši. Strašen legar razsaja po celi doželi. V Bitolju se nahaja 3000 bolnikov, zdravnikov je pa le 10. Primanjkuje zdravnikov in stržnic. Srbija je prosila pri zaveznikih pomoči, a brez uspeha.

Bolgarija. Bolgarska vlada poroča, da je prispelo iz Petrograda v Sofijo mnogo žensk, ki so v službi ruske tajne policije. Ženske so pozvali, da pomagajo ruskim policijskim agentom, ki so že tukaj. Bolgarska vlada je izdala stroge odredbe, da ne bodo mogle ženske, ki se pravilno ne izkažejo, prestopiti pragov raznih ministrstev. Tukaj se boljše, da bi te ženske ne ukradle kaknih važnih diplomatičnih spisov. — Sofijski dopisnik turškega lista »Ikdam« poroča na podlagi uradnih podatkov: Ruska vlada je pri bolgarski vladi vprašala, če bi dovolila, da Rusija izkrca čete v Burgasu. Bolgarski politiki vedo za gotovo, da se odgovor Bolgarije ne bo na noben način razlikoval od dosedanega politične smeri. Bolgarija bo brezpogojno odgovorila odklonilno. — Francoski časopisi pozivljajo države

trojnega sporazuma, da naj se stavi Bolgariji zahteva, da se izjavi za ali proti trojnemu sporazumu. — Angleški listi pa poročajo: Ko bodo zavezniki zopet napadli Dardanele, nameravajo poslati vsem balkanskim državam zahtevo po izjavi za ali proti. — Iz Pariza se poroča, da so zavezniki poslalniki v Sofiji dobili nalog, naj napravijo skupne korake pri bolgarski vladi, da poda izjavo radi zadnjih dogodkov na njeni meji. — Kralj je podaril društvom za pomoč najbednejšim 10.000 kg moke, ki se je razdelila med revne prebivalce v Sofiji.

Albanija. Listi poročajo, da se vstasi zadnje dni precej živahno gibljejo, kar je najbrže v zvezi z delovanjem bolgarskih prostovoljcev. Vstasi hodijo po celi Albaniji in v bližnji bodočnosti bodo najbrže napadli srbsko in črnogorsko mejo. Vstaske čete, ki štejejo več tisoč mož in imajo topove, so večkrat napadle Drač, ki je zelo trpel vsled obstreljevanja. — Napadi vstashev na Drač se neprestano ponavljajo. Zadnje dni je zlasti artiljerijski ogenj napravil razno škodo in ranil več oseb. Doslej se je Esad paši in njegovim pristašem še posrečilo ohraniti se navala. Toda vstasi dobivajo vsak dan ojačenja iz notranje dežele. Njihove postojanke in njihov premišljen bojni način kažejo, da mora biti vodstvo v rokah vojaško izobraženih oseb. Ob teh okoliščinah se bo Esad paši in njegovi četi težko vzdržati v Draču.

Portugalska. Brzojavke iz Madrida opisujejo položaj na Portugalskem zelo resno. Po celi Portugalski so razširjene revolucijske zarote, ki hočejo strmoglaviti republikansko vlado. Portugalski listi odkrito napovedujejo, da lahko izbruhne revolucija vsak trenutek. Živil v Portugalski zelo primanjkuje. — V Braganzi, Chavezu in Bragi so portugalski rojalisti proglasili revolucijo. — Madridski »El Liberal« poroča: V Bajadosu, Braganzi, Chavezu in Bradi so proglasili portugalski rojalisti (privrženci kralja) revolucijo. Iz Oportu se odrinile čete v Chavez. — Pariški »Herold« poroča iz Madrida: V Oportu je došel portugalski vojni minister Castro. Oportska posadka je odrinila proti monarhistom, ki se zbirajo v Bradi in v Chavezu. Trdi se, da se je pripeljal 26. marca bivši portugalski kralj Manuel na nekem nevtralnem parniku v špansko pristanišče Santander. — Uradni list objavlja dekret, ki pooblašča civilnega guvernerja, naj razpusti tiste občinske in župnijske odbore, ki ne priznavajo sklepov vlade.

Španska. Iz Lizbone poročajo: Trajno slabo vreme zadnjih šest mesecev je provzročilo poljedelstvu veliko škode. Sodijo, da bo leto 1915. leto lakote. Okolica pri Santarem je podobna velikemu jezeru. V dolini Tajo je veliko milj obdelanega polja in vinogradov pod vodo.

Kitajska in Japonska. Angleški listi poročajo, da so se napetosti med Kitajsko in Japonsko zmanjšale. Rok za sprejem japonskih zahtev so podaljšali do konca tega meseca.

Svetovna vojska.

VOJSKA Z RUSI.

Strašni boji v Karpatih stoji zdaj v ospredju zanimanja cele svetovne vojske. Ondotni boji niso več tako podrejenega pomena kot se je to smatralo začetkom teh bojev. Rusi imajo tamkaj postavljene vse svoje razpoložljive moči, da bi tamkaj izvojevali odločilne uspehe. Prej se je smatralo, da gorski grebeni niso sposobni, da bi se na njih bile velike armade, zdaj se je pa pokazalo, da so tudi gorski grebeni pripravni za boje velikanskih armad. Drugače bi bilo gotovo v Karpatih zdaj, ako bi bilo to gorovje utrjeno. Zdi se pa, da se je smatralo Karpate za tako varne, da se na njih utrditi ni mislilo.

Razsežno karpatsko gorovje, ki deli ogrske ravnine od vzhodne Galicije, je bilo že kmalu začetkom vojske pozorišče mnogih bojev, ki pa so se smatrali začetkom postranske važnosti. Že po umaknitvi naših čet za Sano so poizkušali Rusi vstopiti tudi v Karpate, bili so pa že na poboju gora prepešeni. Kmalu nato pa je vodil drugi ruski sunek te čete v karpatske poseve, med tem ko je njih glavna armada poizkušala prodreti južno od Krakova in s tem avstrijsko bojno črto presekat. Ruski poraz v bojih pri Limanovi dne 12. decembra pa je ta načrt prekril. Rusi so bili potisnjeni za Dunajec in Bialo in so se morali reprezentirati nadaljnjemu avstrijskemu prodiranju. Začetkom januarja se je smatralo ruske prodirajoče poizkuse za stric, poleg tega so se karali pri obeh armadah udanki zimo, ki niso dopuščali večjih podvzeta. Nasprotno pa je sneg in mrzot omogočil Rusom, da so se v Karpatih utaborili. V Karpatih so se že meseca decembra in januarja vršili boji za prelaze z menjaločimi se uspehi. Začetkom meseca januarja se nemški general p. Lisingen iz avstrijskih in nemških čet spravi skupaj takolimenovano »karpatško armado«, kateri se je posrečilo dobiti v svoje roke vse važne prelaze v Karpatih. Sunek čez Karpate proti Przemyslu pa je ovrzal prevelik sneg. Ogrska je bila v tistem času prosta sovražnika in tudi iz Bukovine, katero so imeli Rusi zasedeno, se bili sredi meseca februarja pregnani. Črnovice, glavno mesto Bukovine, so bile dne 18. februarja oproščene sovražnika. Istodavno so naše čete pod poveljstvom generala Filantera prodirale čez Jablonica prelaz v Karpatih proti Kolomej v zgornjo dolino Pruta ter se zasedle Kolomeja in Nadworna.

Poloha Rusov je bil celo resen.

Naši so se pripravili, da prodrejo proti Stanislavi in naprej čez Dniester. Rusi so bili v nevarnosti, da bo levo krilo njih armade zajeto.

To so Rusi spoznali in zato so začeli koncem meseca zopet prodirati. Njih namen se bil, da bi zadržali naše desno krilo južno od Dnestra. Tudi v Karpatih so začeli na celi fronti z napadi. Od začetka meseca marca se bjejo tamkaj luči boji na življenje in smrt celih armad. Naši so imeli začetkom srčno in so zasedli nekaj važnih visin pri Čorni in Belgrodu. Od takrat so pa Rusi zastavili vse svoje moči in prošli na celi 200 km dolgi fronti med Valarzo in

Drkla prelazom v napade. Posebno hudi boji se vrše tamkaj zadnje tri tedne. Rusi imajo tamkaj vse svoje čete, ki so stale prej pred Przemyslom, in ne varčujejo prav nič z ljudmi. Nekaj strašnega se godi v karpatskem gorovju, kjer teče kri že mesece v potokih po zurzli zemlji in belem snegu! Večina naših slovenskih mož in fantov se nahaja tamkaj.

To je kratek pregled bojev v Karpatih. Podrobnosti iz zadnjih bojev ne navajamo, ker so si vsa poročila podobna. Ta poročila pravijo, da naša armada hrabro vzdržuje sovražne napade.

Da bi zlomili silo ruskih napadov iz Besarabije, so udrele naše čete iz Bukovine na rusko ozemlje (Besarabija je na desni od Črnovic od Bukovini). Tam so potisnili naši ruske čete nazaj in stoje ne daleč od ruske trdnjave Cholim. Ali imajo naši s tem sunkom samo namen zavarovati desno krilo avstrijskih armad, ali nameravajo še kaj drugega, to se bo kmalu videlo. Vsehi na tej točki bi bili brezdvomno velikega političnega pomena.

Na ostalih točkah neizmerno velike bojne fronte (glej zemljevid od vzhodne Pruske na do rusko-bukovinske meje) se ni zgodilo nič posebnega. Ob Dunaju je razmeroma mirno. Pravi tako na črti v Poljski ob Pilici in pred Varšavo.

Zadnja poročila

O bojih v Karpatih pravijo, da se je rusko prodiranje in rusko napadanje na celi črti karpatske bitke ustavilo. Izgube Rusov so velikanske. V Bukovini, kjer naši prodirajo, pa se vrše luči boji z ruskimi četami.

BOJI S SRBI IN ČRNOGORCI

O dogodkih na jugu so došla sledeča poročila:

Srbi poizkusili zasesti Ciganski otok.

Budimpešta, 6. aprila. »Pesti Naplo« poroča z južnega bojišča: Srbske čete so se te dni s pomočjo čolnov poizkušale izkrcati na Ciganskem otoku pri Belgradu. Naši so jih pustili, da so prišle blizu, nato so pa pričeli streljati iz strojnih pušk, kar je povzročilo veliko zmešnjavo med Srbi, ki so hitro pobegnili.

Obstreljevanje Bara.

Dunaj, 7. aprila. Dva avstrijska hidroplana sta obstreljevala Bar in znatno poškodovala kolodvor.

Boj ob srbsko-bolgarski meji.

Nik, 6. aprila. Srbski dopisni urad poroča z dne 3. t. m. uradno: Minulo noč proti 2. uri so napadi številni bolgarski četami v vojaških uniformah naše stražnico pri Valandovi. Naše obzornice, straže so bile potisnjene nazaj in so se umaknile proti kolodvoru Strumica. Ob 5. uri so Bolgari zasedli vse visine na levem bregu Vardara. Boji se nadaljujejo. Število mrtev in ranjenih je na obeh straneh znatno. Pravijo, da so Bolgari razplenili dva srbska toča. Razsvetlijo pripovedujejo, da so se Bolgari bojevali pod vodstvom častnikov in da so ravnali cel polk. Mnogo jih sodi, da to niso bili četani, ampak vojniki redne bolgarske vojske. Telefonike in brzojavne zveze z Grevgibel in Solunom so pretrgane.

Sofija, 6. aprila. »Kambana« izjavlja, da ni noben bolgarski častnik ali vojak prestopil meje. Dokazano je, da so vsi dosežani obmejni spopadi posledica težkoč, ki jih napravljajo srbski obmejni vojaki belečiči macedonskim Bolgarom. Zadnji spopad je delo tamošnjih krajevnih čet, ki se stoji povečini iz Turkov. Krivda zopet zadene srbske oblasti, ki plenijo prebivalstvo in je izpostavlja nevarnosti, da umro la-kote.

Obstreljevanje Belgrada.

Dunaj, 7. aprila. Uradno se poroča: Na južnem bojišču so Srbi dne 6. aprila vnovič obstreljevali odprto mesto Orsovo, na kar smo odgovorili s kratkim obstreljevanjem Belgrada.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Budimpešta, 8. aprila. »Az Est« poroča iz Bukarešta: Po belgrajskih poročilih je zadnje obstreljevanje v Belgradu napravilo veliko škodo. Na cesto kneza Mihaela in na Balkansko cesto je padlo veliko krogel. Posebno škrapneli so povzročili velika opustošenja. Ena krogla je padla v kavarno Katarina in ubila tri gste. Obstreljevali so avstrijski monitorji. Ko so ladje oddale mnogo strelcov, so odplule, ne da bi jih zadele srbske krogle.

Poleti na Podgorico in Barom.

Kodani, 10. aprila. »Times« poroča iz Petrograda: Avstro-ogrski letalci so poleteli ob veliki noči nad Podgorico. Vrgli so 19 bomb, 12 jih je zadelo. Ubilih je bilo 50 oseb, veliko pa ranjenih. Porneje se vrgli z dobrim uspehom v Bar 22 bomb.

VOJSKA S FRANCOZI IN ANGLEŽI

V bojih med Nemci in Francozi se ni pokazalo zadnjih osem dni nič posebnega zanimivega. Izšlo se je z boji po strelskih jarki z majhnimi uspehi na tej in oni strani. Bolj živahno je bilo v argentinskih gozdih. Po zadnjih poročilih so postali Francozi bolj živahni v svojem delovanju na ozemlju okrog Verduna. Brezdvomno je pričakovati tamkaj težkih bojev.

Podmorski boj med Nemci in Angliji gre svojo pot naprej. V zadnjih dneh je opaziti, da se je začelo v tem boju bolj živahno življenje. Menda so začeli Nemci delo s svojimi novimi podmorskimi čolni od katerih si obetajo mnogo uspeha. Pomembivo je, da se je Nemcem posrečilo potopiti angleški parnik »South Point« na kapu Finisterre ob južni španjski obali. Ta kraj je od najbližjega nemškega pristanišča oddaljen najmanj 1500 km. Ako morajo novi nemški podmorski čolni razviti svoj delovanje na tako daljavo, ne pomeni to samo povečanje nevarnosti za Anglijo, temveč tudi nevarnost za one angleške ladje, ki se vozijo proti Dardanelskim. Veliko nevarnost pa pomeni to za vse angleške prevozne parnike, ki prevažajo angleške vojake proti Dardanelskim in pa v Francijo.

Posrezen bo pa morda boj tudi s tem, da bodo angleške in francoske ladje in druge ladje dobile topove. To bi omogočilo na razstiranje nemških podmorskih čolnov v tem oziru, da bodo morali v čolni potopiti ostre pariti na lastno varnost in bodo po-

tapljali angleške in francoske ladje brez ozira na potnike in moštvo na njih, kar se pri trgovskih ladjah dozdaj ni godilo.

Zdi se, da angleško ljudstvo še zdaj ni spoznalo resnosti položaja. Kot dokaz služi pismo belgijskega socialno-demokratskega ministra Vandervelda, ki je bilo 28. marca priobčeno v francoskem listu »Humanite«. Pismo se glasi: »Za nas Belgijce in Francoze, ki vsled nemškega vpada največ trpimo, je mučno in osupno, da je v očeh velikega dela angleškega delavstva sedanja vojska prav tako malo pomembna kot kakšna vojaška ekspedicija v kakšno odaljeno kolonijo. V številnih krajih se obnaša delavstvo, tako kot bi Anglija ne bili z nami vred zapletena v boj za življenje. Eni štrikajo, drugi se branijo delati čez ure. Poroča se mi celo, da v mnogih tovarnah za izdelavo orožja in municije, kjer delajo Angleži in Belgijci, Angleži Belgijcem svetujejo, da naj ne hite preveč z delom, da ne bodo obrabili preveč svojih moči. Tako postopanje ima v mirnem času lahko svoje vzroke. Če pa v sedanjih časih pri takih stvareh vztrajajo, potem je temu vzrok to, da angleško delavstvo ne upošteva resnosti tega časa. Lahko se tudi vpraša, če ni še kak drug vzrok za tako postopanje; če ni morda to, da manjka pri mnogih dobre volje!«

Angleški minister Lloyd George pa teži, da se mora Anglija bojevati s tremi sovražniki: Nemčijo, Avstrijo in — alkoholom. Pravi, da je najbolj nevaren zadnji sovražnik.

Nemci so izgubili zadnje dni podmorski čoln U 29, ki je potopil mnogo angleških ladij in se je njegova posadka odlikovala z velikim junaštvom. Poveljnik tega čolna Wedinggen je bil mlad junak, ki se je poročil predno je šel v vojsko. Zdaj pa počiva s svojimi tovariši v morskii globini.

TURSKA VOJSKA.

Nevspehi, ki so jih doživeli Angleži in Francozi pri poizkusu prodrati skozi Dardanele, so jih spametovali v toliko, da ne silijo več z glavo skozi zid, temveč se mirno pripravljajo na nove poizkuse. Zato v zadnjem času ni bilo posebnih poročil od tam doli. Semtertija se pokaže kakšna vojna ladja, ki odda nekaj strelav na turške utrde, o večjih podvzetjih brodovja pa ni bilo slišati. Pravijo, da Turki varčujejo s svojo municijo. Doma nimajo tovarn za municijo, da bi jo pa dobili iz Avstrije ali Nemčije, bi jo pa morali prevažati čez Rumunijo, kar je pa težko, ker je Rumunija — nevtralna. Od časa, odkar je Grška odklonila svoje sodelovanje proti Turkom, se zdi, da nekaj med Francozi in Angleži ni v redu. Laški časopisi vedo poročati, da je prišlo med admirali obeh brodovji do spora, ker so baje Angleži hoteli, da se ponovi poizkus na Dardanele, Francozi so se baje zoperstavili. Najbrže pa se bo zgodilo tako, da bodo prihodnji vsi trije zavezniki napadli Dardanele. Rusi od Crnega morja proti morskii ožini Bospor, Angleži in Francozi pa spodaj proti Dardanelam. Pred nedavnim časom se je prikazala neka ruska ladja v Bosporu in je je skušala streljati na vhodne trdnjave. O vspehu tega obstrlehanja ni poročil. Najbrže se glase: nič! Od turškega brodovja je nasledla vojna

ladja »Mešidje« na mino in se potopila. Turki so uničili dva ruska parnika.

Na Kavkazu se branijo Turki vspešno proti ruskim napadom.

Tedenske novice.

Novi grobovi. Umrl je na veliko soboto v Vipavi trgovski akademik Fr. Štajer. — V Ljubljani je umrla g. Ana Bahar v starosti 63 let. — Na Jezerskem je umrl č. g. župnik Luka Veršek. — V Zagrebu je umrl kanonik č. g. Feliks Suk, čegar oče je bil Čeh, mati pa Slovenka. Rojen je bil leta 1845. v Petelinki, župnija Blagovica na Kranjskem. — V Zagorju na Pivki je umrl oče ondotne gđne. učiteljice Matevž Sušelj. — V Ljubljani je umrl zdravni dr. Konstantin pl. Foedransperg. — V Dornbergu je umrla Frančiška Kavčič, rojena Mravljje, soproga ondotnega župana.

Zanimiv jubilej je obhajal letos Janez Povše, znan kot Dolškov stric, posestnik v Svibnem pri Radečah. Skozi 40 let je namreč vsako leto na veliki petek hodil v dekanijo Šmartno po sv. olje. Skoraj šest ur dolgo pot čez hribe je delal vedno peš tja in nazaj, razen zadnjih par let, ko se je vozil par postaj po železnici. Še zmirom je zdrav in precej trden. Bog ga ohrani še mnogo let!

Ranjenci v Ljubljani. V četrtek, dne 8. aprila, so pripeljali v Ljubljano 500 novih ranjencev.

Kraški vodovod. Priprave za zgradbo velikega kraškega vodovoda so toliko napredovale, da se bodo te dni začele razprave o izvršbi tega načrta.

Iz seje kranjskega deželnege odbora dne 7. aprila 1915. Navzoči: deželni glavar dr. Šusteršič in deželni odborniki dr. Lampe, dr. Pegan, dr. Zajec, dr. Triller, baron Apfaltrern. Deželni glavar poroča, da je šla deputacija, obstoječa iz kranjskega, goriškega in štajerskega glavarja, 23. marca k ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu, k ministru za notranje zadeve in poljedelskemu ministru v zadevi aprovizacije prebivalstva, dopustov mož kmečkega stanu zaradi obdelovanja polja, glede varstva delavne živine napram rekvizicijam i. dr. Vlada je obljubila, da se bo po možnosti ozirala na potrebe prebivalstva. — Poročilo deželnege urada o odmeri in pobiranju davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin v letu 1914. se odobri. — Sklep občinskega sveta ljubljanskega z dne 16. februarja 1915, s katerim je bila zavrnjena pritožba Jožefa Koviča, šolskega sluga v Spodnji Šiški, proti odpovedi službe se zaradi pomanjkljivega postopanja razveljavi. — Deželni odbornik dr. Lampe poroča o nadaljevanju obravnave glede vodnih sil Save v Verjah. — Ker manjka v deželi živinozdravnikov, cepljenje prašičev je nujno potrebno, se obrne deželni odbor na

vlado, da izposluje od vojaških oblastev dopuste živinozdravnikov, da tisti izpeljejo cepljenje prašičev.

Dela za razširjenje kolodvora v Zalogu je dobila neka mažarska tvrdka. Pri zgradbi delajo ruski ujetniki, za katere je ta tvrdka prevzela tudi prehranitev.

Iz ruskega ujetništva so se oglašili: Karol Oblak, Pavel Hribernik in Alojzij Hočevar, vsi trije iz Zapog, Janez Hočevar iz Valburge, Peter Juvančič s Podreče, Peter Kalan iz Mavčič, Mihael Balantič iz Hraš pri Preddvoru, Janez Kern iz Gorenj pri Kranju, Janez Šubic iz Volake pri Trati, Matej Ziherl s Trate pri Škofji Loki, Rudolf Ziherl iz Škofje Loke, Viljem Sedaj iz Tržiča, Jurij Škerjanec iz Cerkelj, Franc Sekol, posestnik in občinski svetovalec na Pesnici pri Jarenini, Franc Grum, tatarski mojster iz D. M. Polja.

Iz srbskega ujetništva so se oglašili: Izprevodnik ljubljanske električne železnice Ivan Cvetko. — Karel Potočnik od 27. domobranskega pešpolka, doma z Bleda.

Brat barona žveglja umrl. Iz Gorij poročajo: Martin Zveglj, vulgo Baloh, brat rajnega barona Schwegelna je 6. t. m. umrl. Z ranjnim je zvezana polstoletna trgovska zgodovina v celem radovljskem okraju. Prišel je z malim, krošnaril po sejnih ter si pridobil veliko premoženje. Sinovi njegovi so v raznih visokih službah. Naj počiva v miru!

Za črnovojnike, ki so 16 t. meseca pozvani pod orožje. Ker se le prerado dogaja, da prihajajo črnovojniki neopravičeno prekasno pod orožje, vsled česar nastanejo nerednosti in težkoče pri oborožitvi oziroma izvežbanju, se tem potom črnovojniki rojstnega leta 1896 opozarjajo, da se v smislu vojaških postav smatra vsaka taka zakasnitev za prestopok, ki se kaznuje z zaprom od enega do treh mesecev. Če pa je zakasnitev daljša kot osem dni, smatra se to za zločin, ki se kaznuje z ječo od šest mesecev do dveh let.

Za vojne kurate v rezervi so imenovani za čas vojne stanja sledeči gospodje: Kandut Ciril, Menie Konrad, Štih Josip, Bulovec Josip, Cankar Izidor, Hit Franc, Poje Josip, Paulič Peter, Rop Franc, Barbič Mihael in Baznik Ivan. Vpoklicani pa so sledeči vojni kurati: gg. Brvar Ignacij, Drešar Ivan in Dejak Alojzij.

Novi poveljnik 3. armadnega zbora. Poveljstvo 3. armadnega zbora je prevzel dosedanji poveljnik 34. pehotne divizije eksccelencia Jožef Krautwald vitez Annav

Nesreče in drugo. V o j a k s a m o m o r i l e c. Dne 6. t. m., ob pol 12. uri dopoldne je skočil iz drugega nadstropja deželnobrambne vojašnice na zdravljenju v bolnišnici se nahajajoči Josip Plaudsteiner na dvorišče in bil takoj mrtev. Truplo so prepejli v garnizijsko bolnišnico. Kolikor je znano, je bil samomorilec duševno zmešan. Prišel ga je obiskat njegov oče, ki pa je našel sina že mrtvega. Vojak zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok.

Najden neznan vojak utopljenec. V ponedeljek, dne 5. t. mes., so potegnili v Vevčah iz Ljubljane utopljenca-vojaka, ki je pred šestimi tedni pred cukrarno skočil v vodo in utonil. Imena njegovega takrat ni vedel nihče in je nam tudi sedaj neznan.

Velika nesreča. Iz Loskovca pri Ptujju. V petek, 26. marca t. l., je posestnik Blaž Vindiš peljal krmo iz svojih goric v Berinjaku. Po strmem klanecu je vodil konja za uzdo, voznik se je pa spodtaknil ter padel pred konja. Desni konj mu je stopil z vso svojo težo in s podkovo nogo na desno lice pri sencu tako, da je blagi mož pri priči izdihnil. Blaž Vindiš je bil iz Loskovca v veleposestvu edini slovenski volilec v okrajni zastop. Bil je tudi več let načelnik krajnega šolskega sveta.

Zalostna smrt. V Celovcu je 7. t. m., umrl nadporočnik 23. dom. polka Jurij Antonič. Pred kratkim je došel z južnega bojišča na 14dnevni dopust. Ravnal je neprevidno z browningom, ki se je izprožil in ga težko ranil. Antonič je bil šele 28 let star in je bil na južnem bojišču odlikovan z vojaško zaslužno svetinjo na traku vojaškega zaslužnega križca.

Tatvina. V sredo, 7. t. m., je bilo v zavodu sv. Marte v Strelški ulici v Ljubljani ukradenih Marjeti Šuperlo iz zaklenjene omare 360 kron denarja v bankovcih. Tatvine je sumljiva neka 28letna brezposelna Marija Erženova, rodom iz St. Jerneja na Dolejskem. Osumljenka se je zvečer skrila v postransko sobo, vlomila v omaro, odprla okno v pritični sobi, skočila na ulico in izginila brez sledu.

Zločin ali nesreča? Iz Kandije pri Novem mestu nam poročajo: Dne 15. februarja 1915 na večer je izginil prvi hlapec župana in deželnega poslanca Zurca »Pri Štemburju« v Kandiji. Ta hlapec je v omenjenem kraju malo časa služboval. Prej je bil dolgo let kot domač hlapec pri gostilničarju Janezu Ferlič v Novem mestu. Bil je zelo marljiv. Dne 31. marca 1915 je priplovilo njegovo truplo po Krki. Prenesli so truplo na suho pri St. Jerneju, kjer so mrtveca tudi pokopali. Za ta dogodek je izvedelo tudi orožništvo. Dalo je truplo po sestri utopljenca agnoscirati. Utopljenec se piše Janez Jordan in je doma iz občine St. Jernej. Ljudstvo pa je začelo sumiti, da se je najbrž izvršil nad nesrečnejšem zločin, kateremu mnenju se je priklonilo tudi orožništvo in to javilo merodajni oblasti. Sedaj bodo truplo izkopali in natančno ogledali. Čudno je le to, da je mrtveca narasla Krka nesla v njegovo pristojno občino.

Tri osebe zgorle. V leseni koči deželnega hlapca za govejo živino v Rozaški Slatini Ivana Grahovar je 9. aprila ponoči izbruhnil velik požar. Grahovar in njegova dva, 10- in 12letni, sinčka so našli smrt pod razvalinami, žena Marija je pa še živa usla na prsto, a je tudi tako opečena, da ne bo okrevala.

Smrtna nezgoda. 12letni posestnikov sin iz Jablana pri Mirni peči je jездil napajat konja. Ko je uravnal pokrivalo, ki jo je porabljal kot sedlo, je izgubil ravnotežje in je padel tako nesrečno s konja, da je v dveh urah umrl.

Zavraten umor. Iz Ormoža nam poročajo: Posestnik Andrej Lichtenwallner v Jastrovcu pri Ormožu je bil že dolgo časa jezen na viničarja Jožefa Pinteriča. V noči velikonočnega ponedeljka je Lichtenwallner prežal na Pinteriča, ko se je ta vračal s svojo ženo in hčerjo iz bližnje gostilne in ga ustrelil. Tudi žena in hči sta bili zadeti. Hčer so morali prepeljati v ormoško bolnišnico. Lichtenwallner je že pod ključem.

Roparski napad. Iz Gorice: V četrtek, 8. t. m., ob pol 10. uri zvečer se je zgodil v ulici Codelli krvav zločin. Gospa vdova Mauer, ki ima trafikno na Corsu Franca Ježica, se je ob tem času vračala domov v spremstvu svoje prodajalke. Vrata v ulici Bertolini so bila zaprta. Gospa jih odpre, zaklane in stopi do vrat svojega stanovanja v pritičju na levo. Ko je odpirala ta vrata, jo nenadoma nekdo z silo udari po glavi za tilnikom. Začela je kričati na pomoč. Gospa Dolenčeva, ki stane zraven, je k sreči imela toliko prisotnosti duha, da je hitro odprla okna in na ulico klicala za pomoč. Nekaj poročnik, ki stanuje tam blizu, prihitel s samokresom in hitro odpre večna vrata s ključem, ki mu ga je gospa Dolenčeva vrgla skozi okno. Toda tolovaj je med tem zavohal nevarnost in pobegnil na vrt za hišo. Zasedovanje je bilo brezuspešno, ker je že izginil v armovju. Gospa Mauer ima dve težki rani na tilniku in je zelo opraskana po obrazu.

»Svetovna vojska«, 12. sešitek je izšel te dni. Opisani so v njih boji v Belgiji do padca Antwerpna. Popisi so živahni in pregledno urejeni. Iz teh popisov vidimo kakšno veliko zlo je napadlo v Belgiji franktirerstvo. Svobodeželno belgijsko ljudstvo je nahujskeno in varano po brezvestnem časopisju, ki je bilo večidel podkupljeno s francoskim in angleškim denarjem, hotelo braniti na nedopusten način z orožjem domovino pred nemškimi vojski. To pa se je strašno maščevalo, kar pričajo razdešana prelepa belgijska mesta: Löwen, Mecheln, Lier i. dr., v katera nas vodijo popisi v tem sešitku. Zanimivo je popisana bramba in pešč Antwerpna, te belgijske trdnjave, ki je padla pod brogliami nemških in avstrijskih topov. Pri avstrijskih topovih je služilo tudi mnogo slovenskih fantov-vojakov, ki so pošiljali iz daljine Belgije zanimiva pisma, katerih nekatera objavljena že v tem sešitku, druga pa bodo v prihodnem 13. sešitku. — S tem sešitkom je poteklo tudi drugo četletje za naročnike in te treba sedaj neredno obnoviti, na kar opozarjamo in to zanimivo delo toplo priporočamo. Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Cena za eno četletje (6. sešitkov) znaša K 3.

Karlo Adamič: Kraljici nebes in zemlje. Zbirka Marijinih pesmi za mešani zbor, samospelne in orgle. — Cena partituri

K 1.80, glasovi po 40 vin. V Ljubljani 1915. Založila Katoliška Bukvarna. G. Karlo Adamič je stolni organist v Senju; po svoji neumorni pridnosti je postal spreten komponist, kar je dokazal s svojimi posvetnimi in cerkvenimi skladbami, ki so mile, ljubke in prikupljive, lepo zaokrožene po obliki in gorko občutene; iznajdba lepa, harmonizacija povsod pravilna. O izrednem glasbenem talentu pa pričajo posebno naj-novejše Adamičeve Marijine pesmi, pod naslovom »Kraljici nebes in zemlje«. Te skladbe so globoko zamišljene in uprav mojsterski izpeljane in pričajo o temeljitem znanju teorije, harmonije in kontrapunkta. Melodija teh skladb je posebno izrazita, zmerno moderna, pa vendar močnem naših zborov na deželi umerjena. Pevovodji, ki se bodo poslužili meseca majnika in ob Marijinih praznikih Adamičeve zbirke bodo gotovo veseli izredno ugodnih uspehov.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Kobilice v Egiptu in v Siriji. V Egiptu kobilice strašno pustošijo. V nevarnosti se nahajajo nasadi bombaža. Iz Sirije se poroča, da so opustošile kobilice polja med Jeruzalemom in El Arisom. Pastirski narodi beže s Sinajskega polotoka v Egipt.

Novo molitev za mir. Državni tajnik kardinal Gaspari je izdal sledeči dekret: Sveti oče je ukazal, da se pri molitvi pobožnosti molit od njega sestavljena molitev za mir, s katero je združen odpustek 300 dni vsak dan. Odpustkov se more udeležiti vsak, kdor se je vsaj 20krat udeležil majske mirovne molitve.

Izgube zaveznikov. Rusija, Francija, Anglija in Belgija so imele do dne 15. marca skupno sledeče izgube: 1 milijon 190.000 mrtvih, 1.981.000 ranjenih, 1.373.000 ujetih, skupaj tedaj 4.544.000 mož.

Nemško vojno posojilo. Kakor smo že poročali, je razpisala nemška vlada novo vojno posojilo in dobila 900 milijonov. Zanimivo je, kdo je posodil največ. Pozorjmo: Majhni hranilci so

podpisali 325 milijonov, srednji stan 5419 milijonov, bogatini 1714 milijonov in največji bogatini 1602 milijona. Skupaj 9060 milijonov. Torej preprosti hranilci so dali državi največ, bogatini pa le drobtinice od svojih preobloženih miz, kakor je to navada povsod.

Strašna rodbinska žaloigra v Pragi. Posestnik Ladislav Schlögel je pred leti poročil neko revno dekle. Žena mu je povila dvoje otrok. Sorodniki so pa Schlögelna tako šuntali proti ženi, da jo je zapustil. Žena je izvedela, da je mož zbolel na pljučih. Podala se je k njemu. Mož in žena sta se spravila; a te dni je Schlögel z železom ženo tako ranil, da je umrla. Ko se je pred smrtjo rajnica nekoliko zavedla, je še zašepetala: »Dobro se imejte! Ne vidim vas več. Tako sem vas ljubila.« Ni znano, zakaj da je Schlögel ubil svojo ženo.

Vsi trije sinovi padli na polju slave. Posestnik Doza v Št. Ilju je izgubil v vojski vse tri svoje sinove. Eden je padel na severnem, drugi na južnem bojišču; najmlajšega sina je pa veliko soboto udaril konj tako s podkvo, da je umrl.

Draginja v Ameriki. Dolenjec piše prijatelju iz Amerike: Tukaj je strašno drago. Moka, ki je bila prej po 4 dolarje, je zdaj po 12 dolarjev; pa se menijo fabrikantje, da bo vsak čas po 15 dolarjev, da bo vse še dražje, ker se tudi tukaj boje, da bo vojska. Tukaj se ne prodaja nobene alkoholne pijače; je vsa dežela zaprta. Če bi dobili človeka, da bi prodajal šnops ali pivo, bi ga zaprli in bi moral plačati do 500 dolarjev.

Denarne pošiljave z bojišča. Meseca decembra je bilo potom vojne pošte poslanih od armade na bojišču v notranjost države okroglo 20.000 denarnih nakaznic s skupno vsoto 2.700.000 kron, januarja meseca pa 82.000 denarnih nakaznic z vsoto 17.700.000 kron.

Dve materi — dve zveri. Pretekli teden ste stali pred dunajskim sodiščem dve materi: 25letna Karolina Stumbauer je svojo sedemletno hčerko tako mučila, da jo je umorila. Dobila je za to sedem let ječe. Pritožila se je in izvršila poleg tega še strašno bogokletstvo. Zato ji je bila kazen povišana na 15 let. — Dekla Paraška Prozek je prišla ob začetku vojske iz Galicije s svojimi gospodarji na Dunaj, kjer je povila dete, jo razsekala, spekla in pečeno meso in kosti spravila v kopalnici. Dobila je za to tri mesece ječe. Tudi pota sodnije so čudna!

Nesrečna Poljska. Kakšna nesreča je zadela Poljsko, v kateri divja že osem mesecev neprestano vojska, o tem beremo v časopisu »Nova Reforma« sledeče: »Dežela Poljakov v vsej svojej obsežnosti, od Karpatov pa do vzhodno pruskih meja, služi milijonskim armadam kot bojno polje. Posejana je z razvalinami, raztrgana od strelskih jarkov, razkopana od granat, polna kadečih se pogorišč in svežih grobov. Milje daleč se gre lahko, ne da bi se srečalo žive duše, tako ob Dunajcu, Visli, Saniu, tam kjer je bilo prej cvetoče življe-

nje in je oblagodarjeno ljudstvo imelo na gosto svoja selišča. Vasi in cvetoče naselbine so izginile. Dva najst milijonov Poljakov je obubožanih, nekaj milijonov od teh jih umira gladu in mraza... Ne samo to, da smo vse izgubili, temveč, ne da bi mogli pomagati, moramo gledati, da umirajo dan da dan naši otroci od gladu in mraza, da nore matere obupa, ker nimajo ničesar, da bi napolnile usta svojih otrok. Tisoči našega ljudstva nimajo drugih pribežališč kot zemeljske jame in gozde in skorjo dreves za hrano. Tako je v Galiciji, tako v kraljevini.«

Dopisi.

Št. Lorenc, Dolenjsko. Na mnoga vprašanja povemo, da so na občni zbor mlekarnarne dne 18. t. m. popoldne ob 3 uri povabljeni tudi žene in dekleta. Saj se bodo ravno one največ pri tem naučile.

Crngrob. Veliki ponedeljek: prošnja procesija za časten mir in odvrnjenje bolezni. Veličastno kot vedno stoji tudi ta dan crngrobska cerkev, posvečena Materi Božji, v vsej krasoti pomladanskega solnca. Mogočno poje zvon iz lina, noseč pozdrave ljudstvu, ki trumoma hiti v božje svetišče. Zagleda se procesija iz Žabnice, Rateč, Stareloke, Škofjeloke. Nepregledna množice. Čuje se molitev sv. rožnega venca, čuje se petje litanij, nad vsem pa plava skrivnostno veličastni mir vstajenja Gospodovega. Daj, izprosi Ti Marija mir in srečo ubogemu ljudstvu! Daj, da se povrnejo zdravi oni, ki jih je klical dolžnost od domovine tja na bojna polja! Daj ostalim doma tolažbe! — Slavnostni cerkveni govor je imel č. g. kapelan K l i n a r iz Stareloke. Umel je zadeti srčno struno; govor, vreden spomina! Kako je izročil Mariji one tam na bojnem polju in ostale doma! — Nobeno oko ni ostalo suho. Da, zgodovinsko leto, za nas zgodovinski dan. Marija, v svetišču Gospodovem v Crngrobu, ozri se milostno in izprosi kmalu časten mir in srečo ljudstvu, ki v Te zaupa!

Škocijan pri Mokronogu: »Če bo šlo tako naprej, bo Kmetijska podružnica kmalu zmrznila«, tako so govorili modri ljudje, ko so šli zadnjič od podružnične seje. Kaj pa je bilo? Odbor ni naročil modro galico o pravem času, zato bi jo morali njeni člani 50 vin. dražje plačevati, kakor jo je odajala Kmetijska zveza. Zato je bil ropot. Pa se ti jo zmisli modra glavica in kaj pristoje reši to zagato ter pravi; čemu imamo pa družbeni vinograd, posojilo vzemimo nanj! In res so najeli 300 K dolga na družbeni vinograd. Eden modrijanov je rekel tudi; saj bomo vinograd prodali, saj je itak v strašno slabem stanju. Tako — tako! Včasih je bil podružnični vinograd res skrbno obdelan, sedaj pa silno zanemarjen; prej je podružnici denarja preostajalo, sedaj pa njeni gospodarji še vinograd z dolgom obremenjujejo. Gospodarji pa taki! Le tako naprej! — Velikonočna procesija se je prav lepo obnesla; ljudstva je bilo silno veliko. Saj si vsak, kdor hoče veljati za katoliškega kristjana, šteje v čast

in dolžnost, udeležiti se procesije. Posebnost je bila pa ta, da so bili šolarji — brez šolskega voditelja. Splošno mnenje je bilo, da se je preveč ustrašil svetinje Marijinega vrtca; zato ni hotel iti z otroci s procesijo. Oh nedolžne svetinje — da se vas nekateri tako zelo boje! Tudi lepo število uniformiranih Orlov se je udeležilo procesije. Kakor v sršenovem gnezdu, če dregneš vanj, tako je zašumelo, ko so nekateri zopet zagledali rdeče srajce. Pa smo mislili, da jih je kaj vojska zmodrovala, pa se še nič ne kaže!

Na Vačah je 10. t. m. umrl v visoki starosti Jos. K r h l i k a r, podomače stari Čuren. N. v. m. p.! — Naša kmetijska podružnica ima v nedeljo, 18. t. m., po litanijah v naši »Ljudski hranilnici« svoj redni letni občni zbor, na katerega vabimo vse člane.

Listek

Iz dni svobode.

(Po francoskem izvirniku.)

(Konec.)

Večerjal je, in Morelova sta razpravljala, kam naj vtakneta gospoda čez noč. Ponujala sta mu kamro, kjer je bil oves, odklonil je, ker ni bilo tam peči, ponujala sta mu kamro nad kaščo, odklonil je, ker je bil v nji lan. Maltier je čutil, da bi ga radi spravili nekam, kjer ne bi videl nikamor in ne mogel na hodnik. Vprašal je, kakor da se je ravnokar domislil:

»Kaj pa soba, kjer sem spal lani? Gospodar mi je vendar rekel, da mi je ta soba vedno na razpolago in vsaktera druga, katero bi rabil.«

Prebledela sta vidno in se hitela izgovarjati: »Tudi gori je zabasano vse. Ker pa želi gospod, naj počaka malo, da pospravimo.«

Kar oba Morela sta ga pustila. Po hodniku je letala družina kakor da je preplašena. Maltier se je čutil jako neprijetno. Poslušal je, če prihajajo oni drugi, rad bi bil v varni sobi preden dospo, pa morda jih je že obvestil kdo in saj so lahko šli okrog graščine na dvorišče.

»Izvolite gospod! Zdaj je vse urejeno!«

Morel je stal z voščeno svečo pred njim in ga je spremil po stopnicah navzgor. Odprl mu je sobo, postavil svečo na mizo, želel lahko noč in odhitel. Ravno tako hitro je hotel Maltier zakleniti vrata za njim, a ključa ni bilo, k sreči je bil tu močan zapah. Potem je preiskal Maltier sobo. Tu ni bilo sledu, da bi bili spravljeni ravnokar zrnje iz nje. Tla so bila zelo čista, postelja preoblečena, zagrinjala na oknih in pri postelji so bila lepo zglajena. Po sobi ni vel duh, katerega ima zapuščeno stanovanje, bilo je nasprotno, kakor da se je preselil kdo nagloma iz nje, bil je tu vonj po kadilu in cvetju, v peči je

gorel velik panj, ki je že pogorel do polovice, torej ni bilo zakurjeno sedaj in zanj. Kdo neki je bival tu? V peči je ležal v pepelu papir, ki je bil pogorel skoraj do roba. Maltier je zgrabil tisti konček inbral ime, ki je stalo najbrž kot podpis tu: »Bernard«.

Kdo je bil Bernard? Glava kake uporne družbe? Kako bodo gledali v Parizu, kadar jim sporoči Maltier, da je Lokmara zbirališče upornikov. — Ogenj bo požgal vas in grad, kri bo tekla...

— Ha! Tihi, potuhnjeni koraki... Blizajo se vratom... Nekdo prisluškuje. Zdaj!... Tiho ropotanje, ne ropotanje, šum. Za kljuko ni prijel nihče, motiš se, Maltier, samo ključ je porinil nekdo v ključavnico in obrnil ga je tihoma. Zdaj pa naznanjaj v Pariz! Zaprt si v sobi in če prideš še živ iz nje, ne boš vedel kaj poročati. Morel je uredil, da ne vidijo tebe in da ne vidiš ti njih, ta hinavski poštenjak, zavrtni kraljevi privržencec, hoče živeti v miru. Kovač je rekel: »Najprej žrtve, potem ovaduh, vse gre in hodi isto pot.« Kaj pa, če postane namenjena žrtva ovaduh in morilec? — Niso se ti smilili, Maltier, sivi lasje starega moža, ko je prošila tvoja lastna žena zanj, zakaj bi prizanašali tebi ti kmetje, ki ljubijo take prezanjane može, ki hodijo ure in dni do njih skrivališča, da jim prinesejo novorojenčke h krstu, da se jim spovedo, se puste poročiti.

Vlada je dovolila duhovnikom, da opravljajo svojo službo, ako prisežejo. Zakaj se branijo trmoglavci? Škoda je njihova.

Kaj šumi pod oknom? — Oprezno je tapal Maltier po prstih k oknu, ki je nudilo razled na cesto, previdno je prišil čelo na šipo — in odskočil. Pred graščino je stala gruča ljudi v tmíni, med njimi je videl Morela, ki je kazal ravno gori na njegovo okno. Torej bodo prišli skozi okno, po stopnicah... Tu ni da bi se mudil...

Maltier je stekel k drugemu oknu, ga odprl in bil je hipoma na strehi, raz strehe se je spustil po debelih bršlinovih vejah na dvorišče in se napotil h konjskemu hlevu. Moral je mimo razsvetljene šupe. Luč je svetila skozi razpoke, od one strani se je slišalo kakor da prihaja tihoma truma ljudi. A —! Morel si je domislil, da bi ušel patrijot lahko preko dvorišča in postavil tudi tu straže...

Maltier se je stisnil v teman kot zidu in je gledal srpo v svetlobo, ki se mu je rogala iz šupe. Tam mimo bi moral. Predno pride do konja in s konjem... Mrzel pot mu je stopil na čelo, duša se mu je zvijala v strahu. In nakrat se mu je zdelo njegovo življenje kakor potnika, ki je bil izgrešil pravo pot in je zašel med divje zveri. V zimski noči, v skaloviti pokrajini, ko tuli jo lačni volkovi in divja mrzel sever...

Njegova duša je tavalala v neizmeri ni muki, iskaje opore in pomoči. In skoraj nezavestno mu je prišel na usta davno pozabljeni vsiklik: »Pomagaj Marija!«

»To ime prežene vse strahove pekla«, mu je dejala mati, ko je bil še majhen, veren deček, in tudi nocoj, v tej temni noči in strahu, se je oživilo v možu upanje, ko ga je izpregovoril. Iz šupe je prihajalo mrmranje dveh glasov. Morda so odšli vsi drugi in pustili le dva moža na straži — gre in zapahne šupina vrata od zunaj in odbeži peš, se skriva v grmovje.

Tiho se je prital k šupi, pogledal je skozi razpoko — se stresel in padel na kolena, solze so se mu vili iz oči, na usta mu je prišel vzdih olajšanega srca. Videl in vedel je, da ni tu nobene nevarnosti zanj, da se niso zbirali tu v zaroto, da ga niso zaklenili, da bi ga umorili, da niso stali na straži, da ne bi ušel.

Ne, ta truma ljudi, ki je gazila blato do kolen, ki je prihajala v mraku, hodeč cele ure in dni, je prišla samo da si išče tolažbe in okrepiteve pri ubogemu preranjenemu beguncu, pri duhovniku, ki je zapadel smrti, ako ga zasači vohun.

V šupi je bil oltar, zbit iz desk, pokrit z debelim prtom. Pred njim je stal duhovnik v mašni obleki in dvigal je roki nad kelihom. Njegov obraz je bil miren, prešinjten svetlosti in prepričanja, da izpolnjuje mu od Boga poslano dolžnost; vendar je kazal obraz, še mlad, a poln gub, obkrožen sivih las, da troji progance, da živi kakor preganjena zver.

Po šupi je klečalo koleno pri kolenu, može in ženske. Odložni obrazi, žuljave roke. Obrazi se klanjajo, roke uderjajo ob orsa, tihi šenet gre po šupi: »Usmili se Gospod, vrni svoji cerkvi in svojemu ljudstvu svobodo!«

Svoboda! Oni govore o svobodi... Kaj ne žive v času svobode, kaj ne vihra prapor svobode ponosen nad Francijo? — O Maltier! — Bi stal tu s težkim srcem, da te ni prisilila svoboda k dejanjam, nad katerimi se je zgražala na tajnem tvoja duša? — Kakšna je svoboda nove dobe? Najplemenitejši može delajo pod pritiskom sodrge ali izgubijo glavo. In glava, glava je vendar glavni ud trupla, brez glave ne živiš, Maltier...

Ti kmeti tukaj ne mislijo v svoji trmi na to, ne mislijo na to duhovniki, ki mašujejo danes v šupi, jutri v gozdu, pojutrišnjem na morju. Dorovljena so njih znamenja, vztrame so njih žrtve. Deček prehodi gore in močvirja, potrka z vejo bodičja na okna hiš in reče: Jutri, ob tej uri, v tem kraju — in vse biti tja, kjer mašuje in spoveduje in krščuje duhoven proganec. Cerkev in maše onih, ki so prisegli na ljudovladno ustavo, so pa prazne, duhovniki zaničevani.

Zažvenkljalo je po šupi, rahlo in mlo. Duhoven je govoril svetonočne besede, ki spreminjajo navadno vino in kruh v najsvetejšo in najčistejšo kri, in to sveto kri je daroval v spravo za grehe vesoljnega ljudstva.

Po šupi je šel šepet: »Odpusti nam, Gospod, sprejmi daritev naših src v za-

dostilo naših grehov, sprejmi naše kesanje, naša dela, sebi v slavo...«

»Prizanesi nam, ako smo grešili! Glej, polna je duša žalosti, kako naj ti zadostujemo, Gospod?«

Darovati, zadostiti za grehe...

Maltier je klečal pred šupo in strmel skozi razpoko v mašnika in ljudstvo. Preletelo ga je kakor velika luč, zjasnilo se mu je v glavi, pokazala se mu je pot...

Od jutri naprej postane drugi. Razkril bo ženi svoje srce, iskal bo prilike, da zadostuje z dobrimi deli. Potem se vrne morda v njegovo družino zdravje in ljubezen...

Po šupi je zvenel jasni moški glas, razvnet globoke ljubezni. Ljudstvo je stalo in zrló nepremično v govornika. Vstal je tudi Maltier. Slišal je toliko govorov svobodnjakov, govorov, ki se razpaljevali strasti, naj poslušaj še govor proganca. Oni govore na javnem trgu, v ponosnih palačah — ta govori v razpadajoči šupi, sredi zimske noči.

S priproso besedo je slišal duhoven grozote, ki se gode po deželi kar se je razpaslo svobodomiselnó divjaštvo, govoril je o kaznih, katere priključé nedolžna kri, govoril je kakor prerok, ki vidi prihodnost.

»Sto in sto let. In še ne bo opran madež krvi in ne izbrisana kazen. Kakor tirajo zdaj tisoče Gospodovih hlapcev pod nož, tako bodo ležala po Francskem tisoča mrtvih trupel — žrtve in vojni plen drugih narodov, maščevalcev Gospodovih. Kaj ni rekel Gospod: Dal jih bom v reke svojih sovražnikov! — Gorele so pri nas vasi in gradovi, cerkve so oskrunjene — tako bodo gorele vasi in gradovi od ognja vojske — oskrunjene cerkve bo podiral vihar uničenja — Francozi pa bodo iskali v grozi porušenja poti k Bogu.

S krvavečim srcem vam pravim: Pride kazen in pride pokora... Kakor je jokal Kristus nad Jeruzalemom, tako se jočem nad našo deželo. Pravite otrok otrokom; Kadar bo narasla ošabnost nevere do vrhunca, tedaj se bo je la pehati poguba z oblakov. Skrite kleti ne bodo zadrževale smrti, ne ubežiš ji takrat ne na morju ne na kopnem... Strašan bo dan Gospodovega maščevanja.

Morda ne bom stal več nikdar pred vašimi očmi. Ze me išče izdajstvo. Jutri odidem v drugo faro, da vršim tam svoje dolžnosti, dokler mi dovolí Gospod Bog. Ni me strah smrti. Upana, da mi reče Gospod: Pridi, zvesti hlapcev... Vi pa, ki hodite isto nevarno pot, pripravite se, da sprejmete sveti kruh, okrepilo popotnikov. Ako je v vaših srcih nevolja nad preizkušnja mi, zavist ali zloba do bližnjega — kesajte se, otroci moji, kesajte se, dokler je čas, dokler le pride ura, ki vam onemogoči spravo in zadoščenje...«

Pretresljivo vzdihanje je velo po šupi. Do tal so se klanjala čela... Maltier je vstal in se vrnil po strehi v svojo sobo, ob spanje ga je spravljal molitev vernih, negotovo razmišljanje, naklepi

II.

Jutro je pogledalo sivo in vprašaje skozi zagrinjala. Maltier se je vsedel na postelji, pogledal po sobi in si potegnil z roko preko čela. Kaj je sanjal tako čudnega? Zarota, beg, maša v šupi, njegovo kesanje, naklepi; niso to bile motne predstave sna?

Ne. Saj je tu, v Lokmori, v peči prasketa že ogenj, na mizi leži papirček s podpisom Bernard, po sobi gre duh po kadilu in cvetju. Tu je stanoval, na tej postelji je ležal duhoven prognanec, kdor ga zakrije, zapade kazni, kdor ga ovadi, je patrijot.

Rahlo se je nasmehnil Maltier. Vožnja v mraku, težke misli samote, dogodki noči so imeli čuden vpliv na patrijota. To so bile sence noči. Zdaj je dan. Patrijot hodi ponosne glave in se ne ozira na slabotne ure, ko peša pogum pod pritiskom razburjenih živcev.

Vsakdo naj izpolnjuje svojo dolžnost in v redu bo veseljni svet. Morel naj ne zakriva v hiši vnetega republikana duhovnika prognanca, potem se ne bodo vznemirjali vaščani in se ne bo gojil uporni duh. Vse to je treba iztrebiti do korena, da se ne bo plašil človek svojih lastnih domišljij, da ne bo bežl pred sencami, ki se razprše v svilo solnca. Bodi mož Maltier! In doživel boš, da dosežeš visoko stopnjo. Če vsiha hčerka, če vene mati — mlad si še in poln je svet veselja, drugo pripelješ v svojo hišo, drugi otroci se bodo igrali okrog tebe.

Tako je šepetal prijazen glas v uho patrijota, resno je poudarjal drugi glas: Maltier! Prilika je tu, da zadostiš za svoje pregrehe. Poravnaj, s čimur si zakrivil. Pomagal si duhovniku prognancu v smrt, zdaj pusti drugega v življenju, pusti to mirno hišo in poštene ljudi, naj molijo, se kesajo in žive po svoji volji.

Maltier je vstal kasno, a z mirnim licem in srcem. Odločil se je: Naredi se, kakor da ne ve ničesar. In pojasni ženi svoje ravnanje in priključ smehljaj upanja in odpuščanja na nien izmučen obraz.

Morel je pozdravil prijazno gosta, vpraševal je skrbno, če je spal dobro, če ga ni motilo kaj. Maltier se je nasmihal dobrosrčno in pozval Morela, da naredita račun, da mu bo mogoče priti hitro domov.

Računi so bili hitro pregledani, zajuterk je bil obilen. Ko je podpisal Morel pogodbo za drugo leto in mu je stresel Maltier roko, sta bila oba moža zadovoljna. Že je poklical Morel hlapca, da napreže konja, ko se je slišalo zunaj kopitanje konj in hip nato je stopilo v kuhinjo šest orožnikov.

Morel in njegova žena sta se spogledala, ona je izgnila skozi mala vratca ta čas ko je stopil orožniški vodja h gospodarju in zavpil robato:

»Dobro jutro bster Morel! Stavil bi svojo grešno dušo, da veš, po kaj pridem.«

»Kako naj vem? — Če le ni kaka nova rekvizicija . . .«

»Hahaha! Uganil si. Nova rekvizicija, res. Rekviriramo vrane,« se je smejal orožnik, hrupno so ga spremljali tovariši. Morel je pogledal debelo in menil:

»Čemu vam bodo vrane? Kaj vam preostaja mrhovine v Nantesu in v Lijonu?«

Orožnik se je zadril:

»Strela v te! Ne delaj se neumnega in nedolžnega, dobro veš, kake vrane iščem, in jaz vem, da imaš v hiši sumljivo osebo. Tukaj je že nekdo, ki ne spada v hišo. Kdo si ti?«

Surovo je stopil orožnik k Maltieru. Ta je vzrastel in bil bi zabrusil neotesancu kaj v obraz, ali pogledal je Morela, človeka, ki je trepetal zdaj za življenje svoje ga varovanca in odgovarjal je mirno:

»Kaj? Ti hočeš biti Maltier iz Bresta? Samo če nisi popovič, ki nas hoče voditi za nos,« je kričal orožnik, ko je pregledoval papirje. Maltier se je smejal jezno:

»Kar v Brest se spremite, pa boste videli. Pritožil se bom, ne bojte se.«

Tovariš orožnik je klical vodjo v kot in mu pošepetal, da pozna Maltiera. Glasno je dostavil:

»Znan je kot patrijot, ovadil je pred nekaj meseci vrano, ki se je bila skrila v toplo gnezdo.«

»Če je tako, oprostite meščan Maltier, tu je sumljiva hiša in mi iščemo osebo, ki se skriva v nji. Niste ničesar videli?«

Maltier je zardel, ko ga je pohvalil orožnik zaradi čina, ki ga peče v duši, videl je Morela gledati plašno vanj, plašno in očitaje in odgovoril je:

»Kaj naj vidim, če pridem v črni tmini sem? Danes sem videl račune in pokušil vino. Vino je izvrstno, to vam rečem, meščan orožnik, in prosil bi Morela, da pogosti z njim može republike.«

»Prileglo bi se po tej ježi,« se je smejal orožnik. »Ali ti lisjak, Morel, ne hodi mi nikamor, poklič hlapca ali ženo. Žena, gospodinja, kje je, da nas pozdravi? Čuj, Morel, bodi pameten, in ker imaš dobro vino in dobro voljo točiti ga, te ne bom ovadil, samo izroči mi popoviča Bernarda, ali pokaži mi, kje je, saj se mu ne zgodi ničesar, le povabilo mu moram izročiti od sodnije, ki mu zastavi par nedolžnih vprašanj. To pa samo tako — nima nikakega pomena.«

Dekla je prinesla veliko opletano čutaro vina, Maltier je nalil orožnikom, Morel se je izgovarjal:

»Ne vem, o kakem meščanu me izprašuješ, prijatelji Brion.«

Prijatelj Brion je izlil kupico vina in se zadril:

»Stara lisica, kaj misliš, da boš preslepil Briona? Nočeš nam pokazati gajbe one vikajoče nočne sove? — Finmuehe! Pojdi s tovariši in preišči vse od kleti do podstrešja in prinelji vse, od dojenčka, ki ne dela še zob, do babnice, ki jih nima več. Vse pretaknite, kakor da bi bila ta baraka utopljenčev žep. Mari misliš, Morel, da mi spimo? Mi vidimo in slišimo vse. Sinoči je sledil nekdo jazbecu, ki se je skrival v to jazbino. Povem ti, da ga je videl človek, ki ga pozna; vam pa verjamem, meščan Maltier, da niste videli ne slišali te nočne golazni, ki se shaja samo v tmuni. Pa ji prižgemo luč.«

»Prav imate, meščan Brian, pite na zdravje republike!« je nalil Maltier s polno kupico in Brion jo je zvrnil.

Morel je bil, kakor da je izgubil glavo ali kaj — rekel je drzno:

»Ako je tudi videl res kdo gospoda Bernarda — zdaj je rešen našega preganjanja.«

»Kako to?« sta se začudila orožniški vodja in Maltier.

»Odsel je pred dnevom.«

»Ni mogoče, morali bi ga videti. Kam je šel?«

»Kamor ga vodi Bog. Zdaj ne ve ubogi duhoven zjutraj, kam položi zvečer glavo.«

Brion se je zarežal zlobno: »Lažeš, lisjak! On je še tu in ne bom prizanesel ne tebi, ne njemu, ko ga dobim. Kar odpravi se z nami. Na, tu so! Zdaj glejmo!«

Orožniki so bili prignali družino in gospodinjco. Strahoma je spoznal Maltier med hlapci duhovnika. Široki rokavi, pleteni opanki sta mu bili neprilичni. Kar ni varovalo Maltiera, ni moglo prevarati orožnika; ustavil se je pred preoblečenim duhovnikom, ga prijel za roko in vprašal Morela porogljivo:

»Kaj nosijo tvoji hlapci pri delu rokavice? Čudna navada! Pač samo v Lokmori . . .«

»Rokovice?!«

Morel je pogledal proseče Maltiera, ta mu je mignil z očmi, da naj se ne boji in se oglasil:

»Naj vas ne brigajo njegove bele roke, saj je to moj hlapec.«

Hvaležni pogledi so zalili toploto v Maltierovo dušo, čutil se je na pravi poti in je nadaljeval:

»Kaka sreča, da je znano moje ime, sicer bi kmalu izgubil kočijaža vsled prevelike gorečnosti gospodov orožnikov. Se vam zgodi večkrat kaj takega, meščan Brion? — Nič ne de, pijte, prijatelji, vino oplakne jezo.«

Orožniški vodja se je čudil:

»Hlapec v taki obleki? Imaš dokaze, meščan?«

»Taka obleka je v navadi tu in Mihael je od tu, prijatelj orožnik, torej ni nič čudnega na nji. Mihael je od tu doma in ne vem, zakaj ne bi smel hoditi po Brestu oblečen po kroju svojega kraja. Sicer pa imam tu legitimacijo, ko bi ne bil moj hlapec, ki je prišel včeraj z menoj, kje bi jo vzel?«

Legitimacija se ni prav ujemala z zunanostjo navideznega hlapca. Orožniški vodja je zapazil in se je nasmehnil zlobno:

»Tu ni vse v redu. Nič ne de. Razrešil bo sodnik v Lamballe.«

»Moja pot grev St. Briene,« je odvrnil Maltier ostro.

»Bomo videli,« je odgovoril ravno tako Brion.

»Tukaj boste videli, če ima svoboden meščan in patrijot še kaj pravice. Nimam časa razgovarjati se, Morel po voz! — Zakaj ni še tu? Danes imam še opravek velike važnosti, vračal mi bo škodo, kdor me zamudi.«

Voz je stal že naprežen, Mihael je skočil nanj in prijel za vajeti; Maltier se je vsedel in pozdravil Morelove, ki so se mu poklonili globoko. Orožniki so obstopili voz in Brion je kričal: »V Lamballe!«

Maltier je vztrajal:

»Imate zatvorno povelje na moje ime ali na ime mojega hlapca? Sem neznanečki potuje brez pravic?«

»Tega ne trdim,« se je skrušil Brion.

»Torej pomislite, da mi povrnete vsako škodo, ki ne bo malenkostna, rečem.«

Orožniki so se posvetovali. Brion je rekel nato prijazno Maltieru: »Ti nočeš v Lamballe, meščan, te pa spremimo v St. Briene, kjer boš dokazal pred sodnikom, da je to tvoj hlapec Mihael, tako bo vsem prav.«

»Prav, prav!«

Maltier je udaril po konju, videl je še, da mu je mignil Morel nekaj. Orožniki so pogrnali konje za vozom. Jezdili so tako blizu, da so slišali lahko vsako besedo. Maltier se je zavil v plašč in se zamislil. V St. Briene se odkrije njegova prevara. Kako bi rešil sebe, ne da bi pahnul Bernarda v nesrečo? Preoblečeni duhovnik mu je šepetal:

»Božji blagoslov na vas, gospod! Ali zaradi mene se ne smete izpostaviti nevarnosti, če izročite mene, rešite sebe.«

»Ne,« je rekel odločno Maltier, »dovolj me peče, kar sem storil enkrat. Rešim vas ali propadem z vami.«

»Nad otrok otroci bo blagoslov prognanca...«

Prišli so skozi vas. Pokazal se je marsikateri obraz, ki je gledal orožnika, voznika in gospodarja, pozdravljali so, kakor se pozdravi neznanec, ki se vozi čemerno po blatni cesti, a marsikdo je klical sedu:

»Gospod s svojim hlapcem, ki se je peljal sinoči tod v graščino.«

Finmueche je rekel Brionu: »Zdi se vendar, da je pravi, kako bi ga mogel zamenjati v Lokmori? — Vem število Morelovih hlapcev in pretaknili smo vse. Mar bi šli in iskali po drugi poti, ta čas, ko spremljamo po nepotrebnem patrijota Maltiera, nam bo ušel aristokrat Bernard.«

Brion ni odgovoril. Zapazil je vaškega kovača, ki se je prizibal iz kovačije in dajal Maltieru znamenja, da naj se ustavi, da mu pove nekaj. Pri tem se je opotekal in pel:

»Tri vrane lovile, nič niso dobile, hoheja-hoho...«

Brion je mignil Finmuechi. Maltier je bil z vozom pred kovačijo. Kovač je klical:

»Hej, gospod, gospod iz Bresta z našim Mihaelom! Niste včeraj ničesar pozabili, ko sem nabijal podkve, a?«

Maltier je iskal po svojih žepih in ugibal:

»Pištole sem pozabil v St. Briene, kdo ve, kaj sem pozabil pri vas. Imam zelo nujen opravke in pozabim, misleč na mogočo veliko izgubo, na druge malenkosti.«

»Malenkosti, kaj pa da, da bi rekli potem, lommorski kovač je slepar in tat, kaj ne? Le stopite doli, da vam izročim pred ženo, ki je videla, kako sem pobral, in da boste povedali tem gospodom, da ni vsak poštenjak, kakršna sva midva in vaš hlapec.«

Maltier je skomizgnil napram orožnikom z ramami:

»S pijanim človekom je treba potrpeti, in je skočil v hišo. Brion je skočil nagloma za njim in se ustavil pred vrati poslušaje.

Kovač je pel: »Tri črne vrane — hola, gospod! — Recite, če ni to vaše, recite, če ni to pošteno od kovača, da vpraša in ustavlja in ponuja najdene reči; to je knjiga, glejte knjiga s slikami kot jo imajo v

gradovih, v mestih. Kaj bom jaz s tako knjigo — znam jaz brati? Hruške in črešnje, gospod, ničesar drugega.«

»Ali prijatelj,« je odgovoril nevoljno Maltier, »kaj me mudite? Knjiga ni moja, ste mogli že nabijati komu drugemu podkve, preden ste se ga nalezli, to je vendar latinska knjiga, kdo je bil to?«

»Latinska knjiga! Kovač povej urno, kdo in kdaj je bil tu?«

»Eh vrane tri — tralala, bumbumbum... Ne jezite se gospod. Kdaj je bil? Mar vem, če je bilo sinoči, davi ali bo drevi. Prišel je sosed, šel sem na kupico in pošteno smo pili pošteno povedano. Deček me je poklical, da grem kovat. Kovač podkve kuje gospod Brion, podkve kuje ne zastoj, kovač pije, pa samo za žejo in kovač je vedno žejen...«

»Povej nam jasno kdo je bil,« — je zakričal Brion. Gotovo je letela tod nočna sova, knjiga je dokaz. Kam je hitel?«

»Lisica beži, volk uhaja, lovec požira skomine, — je dejal kovač s pojočim glasom, »kam je šel, kod je prišel? — Ne vprašaj vetra ne solnca — mudi se njima, kakor se je mudilo njemu. Rekel je, da pojde k prijatelju v Lamballe, da je bolj varen v mestu nego na kmetih.«

»Kovač-gobezdač, — je rekel Brion na vitez malomarno, Maltier se je vznemoljil:

»Zdaj slišite zopet, da je ušel mož, radi katerega me ustavljate, ne da bi imeli povoda zato. Dovolj mi je tega, poženi Mihael!«

Voznik je pogal, kovač je klical za vozom:

»Ne zamerite! Le polagoma, sem rekel sinoči, a gospod Brion hodi prepologoma, kdor zgodaj vstane pride daleč. Kam pa gospod Brion?«

Maltier se je ozrl. Orožniki so obrnili konje v nasprotno smer.

»Kaj ne čreste z nami?« — je klical. Brion je mahnil z roko, konji so skakali po mlakužah, da je brizgalo blato na jezdece. Tedaj je bruhal kovač v smeh in klical za njimi: »Le urno gospod Brion! — in za vozom: »hodite srečno gospod Maltier!«

Orožniki in vas so izgubili Maltieru in prognancu izpred oči. Tedaj je izpregovoril duhovnik z ginjenim glasom:

»Po čudnih potih rešuje Gospod svoje hlapce, povejte gospod Maltier, kako da ste se izpostavili vi, znani patrijot, taki nevarnosti?«

»Vse Vam povem,« je povedal Maltier glavo, »ali povejte mi Vi prečastiti, kako je prišla Vaša knjiga k kovaču in kdo ga je obvestil?«

Gospod Bernard se je nasmehnil:

»Ginljiva je ljubezen in zvestoba teh priprostitih ljudi, iznajdljivi postanejo kadar je treba rešiti njih dušne pastirje. Niste zapazili znamenja, katere Vam je dajal Morel? — On je prihitel po bližnjici pred nami do kovača.«

»In mu je prinesel knjigo?«

»Tako je bilo.«

»In kam mislite zdaj, prečastiti?«

»Mislim?!... hotel sem od tu v drugo vas, a sedaj bi spravil samo druge ljudi v nevarnost in nesrečo. Najbolje bi bilo, ko bi mogel za nekaj časa na Angleško, kjer

bi deloval med ubeglimi rojaki, dokler me ne pošlje Gospod nazaj. Morda se obrne milostno na Francijo in ustavi sedanje grozote — dolgo to pač ne more trajati. A težavno je priti na ladjo...«

Maltier je stresel glavo: »Še nekaj let se ne bo streznilo ljudstvo, ne bo v Franciji ustaljenih razmer. Da, Vi morate na Angleško, zame je dolžnost in čast, da Vas spravim varno tja. Veste kako? Spremite me namesto Mihaela v Brest, tam počakate par dni v moji hiši priložnosti, potem spravim Mihaela na ladjo, enkrat tam, ste sigurni in svobodni.«

Gospod Bernard je pogledal Maltiera. Zardel je in povetil glavo, zagotavlja:

»Bodite brez skrbi v moji hiši, jaz sem grešnik, toda moja žena je svetnica in moja hčerka je angelj.«

Preudarno je kimal prognanec: »Verujem Vam. Ali pride nevarnost. Brion me ne bo našel, sledil bo Vam. Lahko izgubite za dobro delo glavo in premoženje.«

Maltierove oči so zaplamenele, živo je vskliknil:

»Naj izbrišem s tem dejanjem preteklost. Sit sem življenja strahu, nočoj, med onimi kmeti, sem se prerodil v svobodnega moža. Kako me bota veseli žena in hčerka, ko Vas pripeljem k njima, ko bom z njima ene misli. Dan nevarnosti, poguma za pošteno smrt, bo izpral madež dolgih let strahu. Pod giljotino bom vpil glasno: Ustavi se Francija na sramotni poti pogube!«

Zimsko solnce je posijalo na gozdiče iz grmičje, luže in blato je razsijal njegov žarek. Konjič je stopal veselo po brozgi, vedel je, da se vrača domov. Gospod Bernard in Maltier sta sedela v nemem pogovoru, njuni duši ste hiteli v daljine daljave, v dom večne sreče. Odprta stoje vrata vanj...

Slike in črtice z bojišč.

CXLIII.

Slovenski junak.

Franc Škedel, desetnik bosniškega pešpolka št. 2, piše svojim staršem med drugim:

... Sovražnik se pomiče na cel črti nazaj, mislim, da smo ga zelo pobili. Pritiskamo ga proti Stanislavu. Bog nam daj srečo in nam pomagaj do srečne zmage. Zares se imam veliko zahvaliti Bogu in Mariji, da sem še živ in zdrav...

Njegov oče, Franc Škedel, iz Prigorice, pošta Dolenjavas pri Ribnici, nam piše:

Pretekli teden je bil povišan v četovodje. Tudi za božične praznike nas je razveselil s pismom, v katerem nam je naznanil, da je bil že v osemnajstih hudih bojih. V enem teh bojev se je tako odlikoval, da je dobil srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. Fant je bil vedno prav priden. Piše sicer, da je bil odlikovan, o svojih junaških činih pa skromno molči.

CXLIV.

Za brambo domovine in čast Avstrije.

Topničar Luka Tom iz Trojan na Kranjskem je poslal svojim domačim sledeče pismo:

Dragi moji domači! Vam voščim vesele in srečne velikonočne praznike in veselo Alelujo! Danes je prvi spomladanski dan. Dan je lep in gorak, pa je bil tudi lep pozdravljen! Noč in dan grmijo topovi, da se zemlja trese. Boji so čimdalje hujši; kakor levi se zaganjamo drug v drugega. Naši so zmeraj hujši; sovražnika potiskamo nazaj in mu prizadevamo velike izgube. Upam, da se v par mesecih zmagoslavno vrnemo domov. Prej tudi ne jemo, dokler ni zmaga naša, če bi tudi še mnogo krvi bilo prelite. Saj gre za brambo domovine in čast Avstrije!

Jaz sem še, hvala Bogu, vedno zdrav in vesel. Sem se že čisto privadil vojaškemu življenju. Vse pride, pa tudi vse mine. Tudi ta vojska bo minila, mogoče, da ni več daleč konec. Zdaj bo hitreje šlo, ker je lepo vreme.

Ker sem ravno dobre volje, Vam novem še to-le:

Iz vojske Vam poročam,
le žalostne reči.
Drugače pač ne morem,
drugače pač mogoče ni. —
Kaj tu ljudje trpijo,
popisat se ne da.
Govorit le tisti more,
kdor vojsko sam pozna. —
Tud Vi doma trpite,
trpi pač celi svet —
a, kdor v vojsko mora,
ta je najbolj zadel. —
Zatorej potrpite,
saj bo enkrat boljše še.
Ko enkrat vojska mine,
homo radvali se. —
Zame ne skrbite,
sem vedno čvrst in zdrav.
Četudi včasih lačen,
vedno mi je prav.

CXLV.

Žalostno srečanje.

49letni posestnik Franc Kožuh iz št. Lenarta v Slov. goricah se je prostovoljno javil k vojakom. Njegov sin se je nahajal na severnem bojišču od začetka vojske. Na lastno prošnjo so uvrstili očeta meseca decembra v vojno stotnijo mariborskega polka. Pred štirnajstimi dnevi je pisal oče, da je prišel s svojim sinom pri D... med nekim spopadom skupaj. Veselje ni bilo dolgo, ker je kos šrapnela zadel sina na prsi. Oče sam je obvezal sina za silo, katerega so prenesli na obvezovališče, oče se je pa vrnil v bojno črto.

CXLVI.

Eden vpilje, drugi stoče, tretji joče . . .

Pismo Kranjca in Primorca iz bojnega polja:

Draga Štefi! Naznanjava Ti, da sva Tvojo kartico dobila v najno podzem-

sko luknjo; ta luknja je zavetje najinega življeja. Lepo se Ti zahvaliva za odgovor in se Ti priporočiva še za katerega.

Sedaj pa malo o dogodkih iz bojnega polja. Naznanjava Ti, da nas je še malo trdnih in zdravih mož, ki smo skupaj zapustili lepo domovino. Midva sva si znana od prvega dne, ko sva prisegla: smrt ali življenje za domovino. Zvesta sva si ostala kakor brata bodisi v dobrih ali v hudih časih. Velikokrat je bila že nama namenjena ločitev zaradi prevelikih ruskih napadov. Bilo je dne 2. februarja, to je na svečnico. Solnce je zašlo za visoke Karpate, zemljo pokrije temna noč. Nebo je bilo jasno, zvezde so trepetale, drevje je škripalo od mrazu. Pozneje v noči se dvigne blede luna in razsvetli bojno polje, katero je bilo tiho in mirno.

Naša baterija je stala kakih sto korakov pred bojno črto, zato smo vedeli, kaj nas čaka. Vsak si koplje svojo jamo, da ga varuje sovražne krogle. Karl in Avgust pa tudi nista pri ta zadnjih. Vso noč sva razbijala hudo zmrznjeno zemljo, da sva si napravila zavetje proti svinčenemu dežju. Začelo se je že daniti, pa sva bila še pri delu; trudna sva že bila, pa srčnost kranjskih fantov ne odneha.

Povelje pride; pripravite se za streljanje. Ze pridejo prvi pozdravi ruskih topov, mi pa smo jim precej odgovorili. Začne se grozovito grmenje; krogle so švigale kakor dež. Eden vpilje, drugi stoče, tretji joče . . . Ali naša hrabrost, trdosrčnost in naš pogum ne odneha, dokler je le mogoče. Pa zaradi prevelike množine ruskih topov, iz katerih so se krogle vsipale kakor toča, smo se morali umakniti od naših topov v jame. Ne sramujeva se naznaniti, da sva trepetala od strahu, ker se je zemlja tresla od samega grmenja in solnce je stemnelo od dima. Kakor blisk na nebu se zasveti v naši jami. Strašen prizor! Krogla iz ruskega topa se je razletela med nami, vse je v dimu, vsi smo z zemljo zasuti, misleč si, da je vse mrtvo. Sam sebi nisem veroval, če sem še pri življenju. Stok se je zaslíšal, enemu tovarišu je krogla glavo presekala, pa ni umrl. Midva sva se pa zahvalila Tistemu, ki je nad nama roko držal in tako najno življenje pred sovražno kroglo obvaroval.

Karl in Avgust še zdrava na bojnem polju stojita, odkjer Tebi tisoč pozdravov želita!

Z Bogom! Na svidenje! Karl in Avgust.

Za naše gospodinje.**Kuhinja.**

Kaj naj kuhamo? Že pred vojsko so obupavale gospodinje radi draginje, pa prišel je čas, da ne dobiš vsega, kar bi hotel, niti za denar ne. Jedila iz bele moke so skorajda izginile iz mize, po mestih in malih kmetijah že trka po-

manjkanje kruha na vrata in obeta se, da bo zmanjkalo tudi mesa. Nad vsem se toži radi pomanjkanja kruha.

Poglejmo malo nazaj: kaj je bilo zmiraj tako, da so nosili otroci cel dan kose belega kruha v usta? — Naši stari očetje nam pripovedujejo, kako pičlo jim je bil dodeljen črn in nizek kruh, bel kruh iz pšenične moke so dobili le za največje praznike in stara žena v Borovnici pripoveduje, kako je božala kos pšeničnega kruha, ko ga je dobila pri bogatem »Figarčku« in je rekla: »Kaj bom jedla, ko bom bolna, če bom jedla zdrava tak kruh. Kar greh se mi zdi.« — Ista žena je pravila, da je njen stari oče prodal l. 1817. njivo za hlebec kruha. In leta 1848. ali 1846. Krompir je segnil, žita ni bilo, ljudje so jedli, kar so dobili, če je bilo užitno ali ne. Stara Notranjka pripoveduje, da je zaklenila njena mati nekaj obrezkov krompirja za saditev, otroci pa so razkopali pokrov in zvelkli s kopačem krompir ven, pogreli so ga v pepelu in pojedli. Gorenjka pravi, da so pomleli drugič otrobe, zmleli posušene šipke (hečepeč, sad pasje rože), to je zamesila mati in bil je dober kruh. V obče je bila tačas navada, da so pomleli otrobe; dobljena moka »otrobeč« je bila še jako okusna. Kdor je bil takrat založen s proseno kašo je bil dober, prosa jim je dala kruh in jed. Sicer so jedli kruh iz zmlatih koruzinih storžev, iz drevesnega lubja, jedli so zemljo in pesek.

Zdaj je upravičeno upanje, da ne pride tako daleč, saj pri nas ne. Fižola, krompiria in ječmena je še dosti v deželi, sladkorja in kislina se ne manjka. Le zabelo kupuje težko, kdor si ni pripravil zaloge za najhujšo silo, zabelo pride skoraj dražja kakor druga jed. Kdor nima zabele in kupi lahko mleko, naj kuha več mlečnih jedi. Mlečne juhe so dobre in redilne. Žganci z mlekom, kaša, močnik in podobne jedi, ne potrebujejo zabele. Krompir speci, je prav okusen brez vsake zabele in nadomeštuje kruh; kuhanega fižola daj otrokom, par pesti, namesto kruha, jedo ga prav radi nezabeljenega. Dokler imamo še turšične moke, ni sile za lakoto, polenta iz turšičnega zdroba, in tudi žganci, se jedo lahko nezabeljeni namesto kruha. Italijan živi skoraj samo ob polenti, pa je čil in zdrav. Na Tirolskem in tudi v nekaterih krajih na Kranjskem jedo zjutraj s kavo ali z mlekom namesto kruha ajdove ali turšične žgančke, in kako so krepki in zdravi. Taki žgančki so bolj zdravi kakor kruh. Na Tirolskem in Koroškem kuhajo žganče (šterz) takole:

V kozici mešaj moko nad ognjem, dokler ti ne gre vroča in sipka skozi prste. Potem stresí moko v skledo, v kozico nalij vode, ko zavre stresí nanjo moko in pusti da vre 10—15 minut, potem premešaj in kuhaj še. Žgančki se zdrobe sami ob sebi, so okusni in rahli. Poznati je treba množino vode in moke, pa to se priuči vsak hitro, premokri žgančki niso dobri. Na liter meke je treba navadno malo manj kot pol litra (½ l) kropa.

Take žgančke naj bi kuhale zdaj matere zjutraj h kavi in otroci bodo napašeni do poldan. Iz koruzne moke se naredijo tudi druge dobre jedi, na primer kuružnjak in krvajca, kolač, cvrtje, piškoti in drugo. V boljših prodajalnah se dobi »mardanim«, vrsta fine koruzne moke, ki je bolj pripravna za pecivo in je doma v finih kuhinjah.

Kuružnjak: Osoli in opari koruzno moko z mlekom, tako da bo precej redke močnik. Ko se je ohladil mu pri-mešaj par jajc, malo smetane ali surovega masla in ako se ti dopade par kislih sirčkov. Namaži pekačo na debelo s smetano ali z zabelo, zlij testo vanjo, uravnaj ga, da bo gladko in deni tudi na vrh zabele ali smetane. Se peče pri hudem ognju $\frac{1}{2}$ —1 uro, kakor je debelina. Ko je spodaj pečen, ga pre-reži na velike štirioglate kose, vzdigni kose lepo z žlico in obrni, da se zarmeni. Je prav okusna in tečna jed, samo masti gre dosti, če ni masten ni dober.

Krvajca: Osoli in opari koruzno moko z mlekom ali z vodo, naredi debel mlince, speci ga v pekači ali v krušni peči na golem. Štajerci jedo tak mlince namesto kruha pri jedi.

Kolač: Napravi kvas iz pšenične moke, posoli in opari koruzno moko z mlekom, ko se je ohladila zredči kvas z mlačnim mlekom in zamesi testo, ki ne sme biti premeško, zvajaj, namaži z jajci, s sirom in smetano ali z ocvirki. Nekateri stavijo oboje, kar ni za vsak želodec. Obloženo testo zvij in deni v vroči pečici ali v peči. Ta kolač je najboljše dokler je vroč in mora biti masten.

Cvrtje. Posuši moko v kozici, opari jo z mlekom, posoli in v ohlajeno pri-mešaj jajca ter speci na razbeljenim masti. Na vsako jajce deni žlico koruzne moke.

Marsikatera gospodinja ne pozna razločka med polento in žgancem. Oba imena povesta isto, kajti polenta je jed, ki se pali in beseda ni nikakor italijanska in žganci so tudi jed, ki se žge ali pali. Italijan je torej dobil jed in njeno ime od nas, v italijanščini ni razlage za to besedo. Notranjec jo izgovarja še pristno palenta. Razlika je torej ta:

Polento imenujemo z zdrobu (grisa) kuhane žgance. Posoli krop in suj moko počasi z levico, z desnico mešaj, ko je še redko, nehaj s sipanjem in mešaj naprej. Dobra polenta se kuha dobre pol ure, da je dno prižgano. Kuhano stresi lepo celo na krožnik, razreži z nitko na štirioglate kose, nastupaj s sladko skorjo, polij z razbeljenim svežim maslom in potrosi z nastrganim sirom. Poleg zabeljene polente ni potreba druge jedi. Nezabeljeno se daje k juhi, k kislini, paradižu, mesnini, solati. — Prav rahla polenta, če deniš prej v krop za oreh zabele. Polenta je najboljša če jo kubaš v lončeni posodi ali kotliču. Kilogram moke zadostuje za šest ljudi.

Žganci iz koruzne moke so prav navadna jed, a jih ne zna skuhati vsak. Tisto odrejanje vode, ko so žganci ku-

hani, ni kaj prida. Najboljši so, da ne odliješ vode in pustiš moko vreti dober četrt ure, potem mešaj dober četrt ure ali še več.

× × ×

Varčevanje se priporoča od oblasti, od listov, od šol. Kak je uspeh pisanja in govorenja? — Večina ljudi, ki ima kaj, živi naprej kakor da bi nam dohajale od vseh strani pošiljave žita in mesa, kakor da se koplje v zabeli in olju; drugi, ki nimajo doma, so pa pomnožili vsled vojske svoje dohodke, tudi ne štejejo in ne računajo. Res je vrgla vojska dosti denarja med nas, sicer bi se čutilo pomanjkanje že v bolj obilni meri, ali to je, pa kar se ne misli dovolj. Prišlo bo, da ne bo debiti živeža tudi za drag denar ne. Treba je torej varčevati s tem, kar je še. Kako razume to naš svet, nam je pokazal pustni dan. Kaj je pust zdaj, ko je napačil po celi Evropi grozni vojni post? — »Zvonovi zvonijo, krogle brenčijo, da se trese celi svet, o da se trese celi svet, mladeniči pa po belih ležijo, prelivajo nedolžno kri.« — Vendar so rekle gospodinjice: »Pust je, otroci hočejo imeti krofe, špehovko in drugo.« — Marsikatera mati, ki nima in ni upanja, da bi mogla se založiti za potrebo, je porabila postne dni zabele, da bi lahko bežila ž njo mesec dan ali pa dva. In to, ker je pekla in cvrla soseda, ker so želeli otroci in ona ne mara, da bi gledali njeni otroci kako jedo drugi. Draga gospodinja, poglej kolika je torej tvoja nespamet. Otroci niso tako neumni. Reci jim: letos je tako, da se nam ne spodobi, da bi uživali doma dobrote, ko se mučijo in trpijo naši vojaki v blatnih jarkih; reci jim: letos ne moremo, nimamo. Prahrantiti moramo za bolnike, za ranjence. Zdaj je čas, da usadiš otrokom v srce čut za bližnjega, razum za velika dejanja, razum za odgovornost posameznika napram splošnosti. Zdaj je čas, da naučiš otroke samozatajevanja. Največja neumnost pri vzgoji je ta, če pravi in gleda mati, da mora imeti njen otrok vse tisto kar ima bogatejšega soseda otrok. Večkrat pa je tako, da ne kupi premožna in previdna mati svojemu otroku tako dragih igrač kakor jih kupi druga. Za Božič, za Miklavža je to zmrganje, izmišljevanje in bahanje, kdo bo dobil več in lepša darila — razvajen otrok izgubi veselje do svojih igrač ali drugih darov, če vidi, da ima drugi otrok kaj lepšega. Kaj je nasledek tega napačnega ravnanja? — Razvajeni otrok postane nezadovoljen mladenič ali dekle, ki živi v nesorazmerju s svojim stanom in s svojimi dohodki in je vsled tega v vedni nevarnosti, da zagreši kaznjivo dejanje, samo da zadosti svojim željam. Kdo je kriv prestopka takega otroka, kdo je kriv teh žalostnih bledeh senc mladosti naših dni? Ali ne mati, ki je skušala streči vsaki otrokovi želji, ki mu je pokvarila dušo in kri s svojo nespametno ljubeznijo? Posebno v mestih. Se neodrastel deček dobi od dobre matere in slabih znancev za

piškote in sladkorčke o vsaki priliki in nepriliki. Pa kaj samo piškote! — Deček si ne zna še pripeti naramnice, pa že kadi. Kje vzame denar? Kako dene mladim pljučam strupeni tobačni dim? — Odgovorite matere! — Deček, ki kadi, je večinoma že npravno pokvarjen, ljubijo se mu grdi pogovori, hitro je dovzet in zrel za vse kar je slabega učenje in delo mu seveda ne gresta. Odrastlim, ki ga svare, odgovarja predrzno in nesramno, konec čika, ki ga drži v ustih mali deček, mu je vzel vsa prirojeno otroško ljubeznjivost in dostojnost. Tu je potreba, da nastopi šola strogo in trdo, ako hoče vzgojiti značaje.

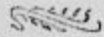

Pogreša o se sledeči vojaki:

Jožef Jakelj, ki je služil pri c. k. lovskem bataljonu št. 7., 2. marškompaniji, Pojasnilo: Marija Jakelj, Kranjskogora št. 35, Gorenjsko.

Leopold Suštar, prostak 17. peš. polka, 7. komp. Pojasnilo: Terezija Suštar, Smurje-Sap, Dolenjsko.

Franc Fortuna od 17. peš. 15. komp. doma v Stenanjvasi pri St. Lovrencu na Dolenjskem. Pojasnilo: Marjetta Fortuna, Stenanjvas št. 6 pri St. Lovrencu, Dolenjsko.

Vprašanja in odgovori.

F. K. Č. T. 1. Nam ni nič znano, da bi dečke od 10. do 17. leta za take stvari rabili. 2. General Dankl se nahaja pri svoji armadi na severnem bojišču general pl. Auffenberg je pa na Donaju. 3. Ljudje, ki v tem času dezoerno pije, so vredni zančevanja vseh pestenih ljudi. 4. Dajati živini krompir, kruh itd. je prepovedano.

M. L. Freserje. Prošnja ne bo nič pomagala, ker smo po zakonu dožni dati.

M. S. S. p. Labud. Oglasite se pri glavarstvu, če pa bi nič ne pomagalo, naj se najavi k raportu in naj tunkaj obrazloži Vaš položaj.

J. B. C. Nam ni znano, kje se nabotijo ravno tisti begunci, ki so bili pri Vas.

A. A. S. 1. V zadnji številki pod »Gospodarske vestje« pojasnjuje to stvar g. vinarski nadzornik Skaličky. 2. Slovenskega uradnega lista ni nobenega.

F. C. Z. Imate pravico.

F. B. Polzeja. Zglasite se pri najbližjem vojaškem poveljstvu.

F. Č. J. Mati imajo pravico. Ako je bila prošnja odklonjena, naj napravijo novo, se bolj utemeljeno kot je bila prva.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. F. G. J. Dopis je dober. Zakaj ne navedete oih, o katerih pišete, s poimim imenom. Brez imen nima dopis nobenega pomena.

F. M. V. Pojdite k Vašemu g. kaplanu, in kadar bodo imeli čas, vam bodo gotovo radevolje odgovorili na vsa Vaša vprašanja, na katere se more odgovoriti le ustmeno.

Naročniku, ki je pisal spis »Gorenjska matice. Spisov in dopisov brez podpisov ne morem sprejemati.

Tedenska pratika.

16. aprila.

1. Sv. Kalist (grški je lepiček), papež in mučenec (218—222) je ustanovil post in tri sobote v letu, iz česar so se polagoma nastali kvaterni post, Sicer pa sv. Cerkev ob-

haja njegov god 14. oktobra. — 2. **Sv. Benedikt** Ježef Labro (1748—1783) je hrepnel priti v strogi red trapistov. Ko se mu je to posrežilo, je potoval po Laškem, Francoskem, Švici, naposled se je ustavil v Rimu. Kar je izberačil, je razdelil med uboge, zato ga je poznalo celo mesto, sam pa je strogo živel ob sanem postu. Njegovoga pogreba se je udeležilo veliko ljudstva vsakega stanu, ki so ga vobče vsi častili že v življenju kot svetnika. — 3. **Sv. Joakim iz Slicne.**

Solnce v. 5. u. 12 m. — z. 6. u. 40 m.
Luna v. 5. u. 29 m. — z. 9. u. 28 m.

17. aprila.

1. **Sv. Rudolf** (keltiško ime, pomeni: rdeči volk), mučenec na Spanskem. Tega mladeniča, pravzaprav še otroka, so ujeli Judje in ga odpeljali v klet, kjer so ga počasi trpinčili, da je končno vsled bolečin umrl. L. 1288. To so zadržali sovražniki kristjanov storili zgolj iz vračje mržnje do naše svete vere. Starši so paupodol izvedeli, kdo in kam so ga zapeljali. Judje so bili kaznovani, ljudstvo je nedolžnega otroka pokopalo kot svetnika v cerkvi in na njegovem grobu se je potem zgodilo več čudežev. — 2. **Sv. Anicet**, papež in mučenec (157—168). On je s sv. Polikarpom uredil čas, kdaj se ima obhajati Velika noč. V njegovem času se je hudo razpasovala kriva vera, imenovana quoticizem, tudi tedanje preganjanje kristjanov se šteje med najhujše sploh.

Solnce v. 5. u. 10 m. — z. 6. u. 50 m.
Luna v. 5. u. 55 m. — z. 10. u. 34 m.

18. aprila.

1. **Sv. Apolonij** je bil ob času cesarja Konrada (180—193) senator ali starešina v mestnem svetu in je bil iz prepričanja zvest in gore kristjan. Lastni njegov suženj ga je ovidel sodnji in zato je bil l. 189 obglavljen. — 2. **Sv. Verzer**, 14 letni mladenič, je istega leta kakor sv. Rudolf (17. apr.) v mestu Zg. Vesetu pri Koblencu na Nemiškem izkruval v klet masčevalnih judov. — 3. **Elžežni Peter Kanizj**, jezuit, rojen l. 1521. v Ninvgah na Holandskem iz plemenite rodbine »de Hondt« (Hond = pes, lat. Canis, torej Canisius pomeni zvest kakor pes) je deloval na Bavarskem na Dunaju, v Pragi, v Švici itd., slovi kot najboljši pedagog katoliške Cerkve, njegov katekizem ima trajno vrednost.

Solnce v. 5. u. 9 m. — z. 6. u. 52 m.
Luna v. 6. u. 28 m. — z. 11. u. 35 m.

19. aprila.

Sv. Leon IX., papež (1048—1054) je v zvezi s sv. Petrom Damijanom in cesarjema Konradom II. izvršil izvanredno izpremembo v državnem življenju Cerkve. Na več cerkvenih zborih je vpeljal ostro postavbo zopet simonijo (tj. denar kupovati cerkvene službe) in zoper zakon duhovnikov, kateri je razglasil neveljavno. Seveda ni šlo vse gladko in papež je moral zraven od nasprotnikov veliko pretrpeti. Njegove reforme je dovršil papež Gregorij VII.

Solnce v. 5. u. 7 m. — z. 6. u. 53 m.
Luna v. 7. u. 11 m. — z. 00. u. 00 m.

20. aprila.

1. **Sv. Neža de monte Pulciam**, opatica, rojena l. 1274. na Tirolskem iz bogate rodbine, je stala že v 9. letu v samostan dominikank. V 16. letu je bila izvoljena kot opatica. S svojimi prijaznimi opominji je marsikateriga tvojratnega in zakrknjenega grešnika pridobila za Jezusa, zato se časti kot priprošnjica spokornikov. Umrla leta 1314. — 2. **Sv. Marcella**, škof. — 3. **Sv. Peter Gonzales**, patron mornarjev na Spanskem.

Solnce v. 5. u. 05 m. — z. 6. u. 55 m.
Luna v. 8. u. 05 m. — z. 00. u. 27 m.

21. aprila.

Sv. Antan (grško ime, pomeni: zavetnik, zaščitnik). Rojen l. 1033. v Pijemontu je zgodaj izrazil svojega očeta. V 16. letu je pobegnil iz rojstne hiše in prišel v samostan Bek, kjer je bil prednik slovitih učenjak Lanfarnk. Anzelim bil postal v tistem samostanu kmalu naslednik Lanfratov v mestu Kanteburu. Po Anzelmu je šola bekovske opatije zaslovela po celi Evropi. Napisal je veliko imenitnih spisov. Umrl bil vseh spoštovan l. 1109.

Solnce v. 5. u. 03 m. — z. 6. u. 56 m.
Luna v. 9. u. 07 m. — z. 1. u. 10 m.

22. aprila.

1. **Sv. Kaj** († 177) in **Soter** († 206), papeža mučenca. — 2. **Sv. Sergij Pavel**, sodelavec sv. apostola Pavla. — 3. **Sv. Saturner**. — 4. **Sv. Bazil iz Anciro**. — 5. **Sv. Katarina švedska**, hči švedskega kneza Ulfa ali Olafa in matere sv. Brigite, roj. 1331. V zakonu je živel deviško, spremljala svojo mater v Rim in v Jeruzalem. Umrla l. 1474.

Solnce v. 5. u. 01 m. — z. 6. u. 58 m.
Luna v. 10. u. 16 m. — z. 1. u. 44 m.

Dobre knjige.

Karlo Adamič: Kraljici nebes in zemlje. Zbirka Marijinih pesmi za mešani zbor, samospeve in orgle. Cena partituri K 1.80, glasovi po 0.40. V Ljubljani 1915. Založila Katoliška Bukvarna.

Dvanajst novih Marijinih pesmi, ki bodo našim cerkvenim zborom zlasti za bližajoči se majnik dobrodošle. Te po slogu zmernomoderne skladbe so vseskozi jasno zamišljene, blage v melodiji, fine v harmonijah. Lepe in prikupne so vse brez izjeme, posebno »znesene« št. 1, 3, 6, 7, 11. Iskreno občutena sta tudi sopranska samospeva v št. 4. in 5. Vsled resnične absolutno glasbene vrednoti in hkrati lahke izvedljivosti zaslužijo Karlo Adamičeve Marijine pesmi vsestransko, kar najtoplejše priporočilo. Stanko Premrl.

Za tretjo nedeljo po Veliki noči se slovesno obhaja praznik sv. Jožefa. Priporočamo vnovič Franc Ferjančičeve Litanije sv. Jožefa, ki so popolnoma prikladne našemu ljudskemu petju in se bodo tako udomačile, da postanejo po svojem ustroju, lahkoti in cerkveni dostojnosti ljudska last. Na razpolago naj bodo torej na vsakem cerkvenem koru. Izvod velja samo 30 vin. in se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Istodobno priporočamo tudi:

Saetae Joseph. Dr. Anton Chlondowski. Invocatio una voce sola et choro ad IV voces inaequales alternatim concinenda. Partitura K — 60, glasovi po K* — 10.

Cerkveni zbori, ki se bodo poslužili teh lepih napevov bodo zelo dvignili in poveličali pobožnost k sv. Jožefu. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

„Le mirno kri“

Če se nam večkrat dobrohotno nasvetuje in to si čisto tudi sami zakličemo, ker vemo, da moremo razsodno delati, premisliti in razsoditi le, če imamo mirno kri. Tudi pomanjkanje spanja, migrena, mrzle noge, glavobol in srčna slabost so samo posledice nemirnega kroženja in pritiska krvi v dotičnih udih. — Ohlajajoče, osvežujoče, pomirjajoče vtretje s Fellerjevimi fluidom iz rastlinskih esenc z znakom „Elzafluid“ ima ta učinek, da se naglo vpostavi enakomerno kroženje krvi, se pomire živci, odstranijo migrena, glavobol, kakor tudi revmatične, protinske in nevalgične bolečine. — Fellerjev fluid je nadalje izvrstno sredstvo za osvežujoče izpiranje oči, kadar bole, prinese zdrav spanec in izčisti glavo. — 12 steklenic „Elzafluida“, ki je izborno domače zdravilo v vseh slučajih, stane poštnine prosto samo 6 kron, pristen edino pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska) reose —

Raznoterosti.

Drugi beg pred sovražnikom — po sto letih. Kakor poročajo iz Berlina, se nahaja med židi, ki so se zatekli iz poljske Grodsisk v Varšavo, da utečijo grozotam vojne, tudi neka Jožefina Boruch, starka, ki je preživela že 110 let. To je drugokrat, da je morala zbežati pred sovražnikom v Varšavo. Prvič se je zatekla tjekaj, ko je bila 7 let stara, pred Napoleonovo armado.

Kadar bo Velika noč na sv. Vojteha dan. »Dziennik Cieszynski« je prinesel po »Poslu Evangelickem« prerokovanje 85-letne starke Ane Polldrove iz Tišina, ki je zaspala v Gospodu pred par leti. Pravila je otrokom, da pojdejo na vojko in da bo Poljska osvobojena. »Poljsko bo osvobojeno in bo imelo svojega kralja v tistem letu.« je pravila starka, »kadar bo padla Velika noč na sv. Vojteha dan.« Njeni sorodniki se sedaj spominjajo njenega prerokovanja in pristavljajo, da padejo velikonočni prazniki na sv. Vojteha dan dne 23. aprila 1916. leta.

Kako se dela dober koruzni kruh. Vzemite pol kg koruzne moke, 25 do 30 dkg pšenične, 25 do 30 dkg ohlajenega zmletga krompirja ali pa v kropu vroče zmečkane, 3 dkg droži, eno žlico sladkorja in nekaj soli. Vroč zmečkan krompir zgneti z dobro zmešano moko in pridene razkrojene droži. Testa ni treba dolgo gnesti; lahko ga prav kratko obdelaš z žlico, mu daš obliko štruce, položiš v ponev in pustiš vzhati. Nato ga peci naglo pri dobri vročini.

SKRIVALNICA.

Kje je vendar moj oče?

LOTERIJSKE STEVILKE.

Trst, 7. aprila: 43, 9, 65, 20, 19.
Dunaj, 10. aprila: 3, 68, 52, 15, 61.

Mlajši krojaški pomočniki kakor tudi šivilje za šivanje šotorjev, plaht itd. se takoj sprejmo v tovarni Thendorf, p. Liebennau pri Gradcu. 726

Sprejme se

učeneec za sedlarsko obrt pri Jakobu Kralj, sedlar, železniki, Gorenjsko. 793

Preklie in svarilo!

Podpisani Ferdinand Smrekar, posestnik, klijučavničar in brodar čez Savo v Sp. Ribčah štev. 22 svarim tem potom vsakogar, naj ničesar ne posodi ali kupi od moje žene Marije Smrekar roj. Deržar, p. d. Deržarca, ker jaz nisem plačnik za n'ene dolgove, ter bi moral vsakdo kajljene stvari meni še enkrat plačati, oziroma bi proti n'emu postopal sodnim putem. Toliko v vednost vsem, ki bi imeli kaj opraviti z mojo ženo. 688

Ferdinand Smrekar

posestnik Sp. Ribče 22. občina Vel. vas

Kmetijsko društvo v Št. Jerneju

reg. zadruga z omejl. poročtvom

vabi na

občni zbor 780

ki se bode vršil

dne 25. aprila t. l. ob 3. uri pop. v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1914.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Kmetijski razgovor. Načelstvo.

Kupi se več vagonov

seena

Ponudbe pod naslovom »mrva« poštino-ležeče Ježica pri Ljubljani. 738

Domačo deteljo in lucerno

kakor tudi druga poljska semena priporoča Franc Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36, nasproti mitnice. Kupuje žito, fižol, suhe gobe, predivo, ježice, vinski kamen (Weinsteln) in vse druge deželne pridelke vedno po najvišji ceni. 794 5

Rabljene stelaže

za manufakturno trgovino kupim takoj. 757

Krojaškega vajenca

sprejem takoj. Ponudbe na Lovro Rebolj v Kranju.

!! Agitirajte za „Domol uba“ !!

Nepremočljive vozne odeje.

Tovarna nepremočljivega blaga Avgust Sattlerja sinovi, Gradec, Lonáhausgasse, v mestni hiši in nasproti iste. Preprodajalci in krajevni zastopniki se sprejmejo. 788

Išče se dnevno

500 litrov mleka

Ponudbe z označbo cene je poslati na centralno mlekarno Sušak pri Reki. 755

CENI OSTANKI!

Za popolno moško obleko (3 m) črna blago ali blago modernih vzorcev za 10 K 15—
Za moš. žensko obleko (4,5 m) blago za K 13—
40 m ostankov za obleko, bluzo, perilo K 22—
20 m K 11—
20 m ostankov žitona in tkanine K 10—
1 kos 23 m alpske tkanine K 14—
6 širokih zub. K 10—
1/2 tučata platn. brisač in 1/2 tuč. robcev K 8—

Naročila po povzetju se točno izvrše.

Al. Krizek, tkalčica, Sytova pri Starkebachu, Češko.

Pivovarna v Mengšu

(Julius Stare)

naznauja, da je pričela točiti

črno bavarsko pivo HERKULES

ter ga prodaja svojim cenj. odjemalcem v sodčih in steklenicah. Naročila se sprejemajo v pivovarni v Mengšu in pri vseh njenih zalozhah: Ljubljana, Metelkova ulica št. 13, Borovnica, Cerklje na Gorenjskem, Dragomelj, Gameljne, Izlake, Javornik, Ježica, Kamnik, Kranj, Lesce, Medvode, Mokronog, Moravče, Motnik, Rudolovo, Skofjaloka, Smartno pri Litiji, Vrhnika in Št. Vid pri Zatični. 676

Zahtevajte

zastonj in poštino prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatine in srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebščin za gospodinjstvo in toaletu, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, v. inhr. dvor. ni založnik Erux št. 781 (Češko).

Nikelnaste Roskopt-ure K 3-90, 4 20, 5—, Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90. Budilke z dvojnimi zvoncei K 4—.

Posilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. življ. in rentn. vez. in jamst. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživo je in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezdodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.149-00

Stanje gar. londov koncem 1913 K 43.424.496-17

V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah

čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas onj in poštine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Naznanilo.

Našim cenjenim odjemalcem sporočamo, da smo vsled neprestanega zviševanja cen vseh surovin, zavijalnih pripomočkov, kakor tudi delavskih mezd in proizvajalnih stroškov primorani, dvigniti ceno razkuževalnega sredstva

Lysoform

od dne 1. aprila nadalje.

Steklenica 100 g stane mesto 80 vinarjev 90 vinarjev. Temu sorazmerno se višje računajo tudi druge večje količine.

Lysoform-Werke

Dr. Keleti & Murányi

kemična tovarna Ujpest-Budapest.

1 steklenica 2 hvoni.

Čeniki zastonj in franko.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ BOLJŠA SEDANJOSTI

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA ZAH TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Posrebno letos je veliko ležeče na dobrom poljskem erofu. da se delo z lahkoto in hitro opravi, vsled tega naj vsak kuje naroči le pri gospodu 732 12

F. S. Škrabar v Višnji gori.

Interi že več let razpislija priznana najboljša, garantirana čista

TURŠKE KOSE

v dolžnosti 58 61 67 cm 72 78 in 84 cm po K 1 90 K 2 30

Pri naročilu na 16 kosov dav skupaj pošlino priložno na 1200 poštajo. Preprodajalci določ primeren popust.

Triporočamo

*Kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!*

Technikum stroj, elektr.
inž. mojstr.
Hainichen, Saško. Strok.
tov. Progr. zast. 2197

OROKJE in KOLESA
na obroke. Pos-
mezni deli rajsejs
II. ceniki zastoj.

F. Džsek, tovarna orožja, ro-
bes, šivalni strojev. Oročno
ob. kra. žel. 2125, Češko. 3567

**Kupite v Katoliški
Bukvarni!**

Varstveno znamko.

Yse gospodinje navdušeno hvalijo
staroslovito, domačo čajno znamko

Pekarek - ov čaj

Dobiva se le v izvornih zavitkih z
varstveno znamko »Kitajski deček« v
vseh zadevnih trgovinah: 316

Zastopnik za Kranjsko:

Grummer & Co., Ljubljana.

Prva kranjska svinjerejska družba v Lučovici

naznanja, da bo imela v kratkem oddati
večje število lepih 570

plemenskih prascev

domače in nemške (Hešove) pasme, ki so
utrjeni proti raznim boleznim, ker se svinje
skoraj celo leto zunaj pasejo, surovo kr-
mijo in redno cepijo proti rdečici.

Ne odlašajte

ampak pišite takoj po vzorce in cenik z več tisoč sli-
kami, da se prepričate o nizkih cenah in dobrem blagu

prve gorenjske razpošiljalnice **IVAN SAVNIK, Kranj, št. 151.**

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, pritrilje, v lasni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni
zadružniki, temveč

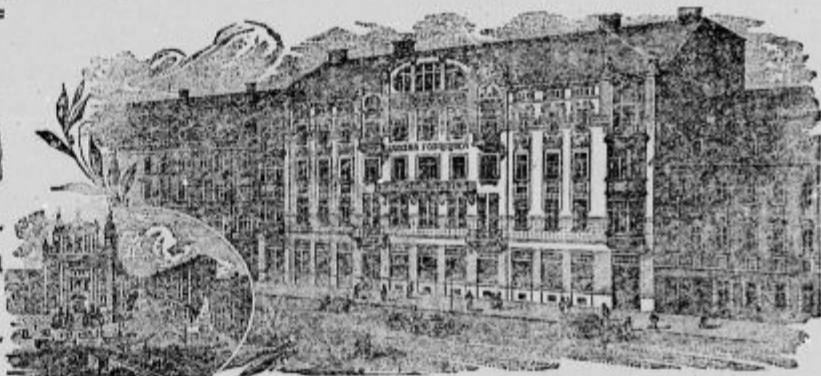
tudi cela dežela Kranjska

in jih
obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženi 100 kron čistih
obresti 4-75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranil-
nične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. O d-
borniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, po-
sestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni
posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar
in posestnik v Ljubljani. Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišča, izdatna in izredno blaga vrsta za posušeno K 10- post prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega šinega čaja za K 2- pošlje A. Schapira 473, izvoz kave in čaja, Galanta.

Denarija ni

draginja je vedno večja, za služek pa manjša. Ako hočete malim trudom gotovo 10 K na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pisnu znamenko za 10 vin. in svoj natančen naslov na:

JOSIP BATIČ

Virška Bistrica 30, Hranjsko.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEK-ZDRAVNIK PRMARJ DR. FR. DERGANČ

SUKHO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKI

in razno blago pošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna
R. STERMECKI v Celju Štev. 305,
Štajersko.

Zahtevajte zastoj cenik s slikami čez tisoče stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nemčije in Balkana treba denar naprej poslati.

Jermenarji in čevljarski pomočniki za obšivanje se takoj sprejmo v tovarni Thondorf, p. Liebenau pri Gradcu. 727

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Velika svota denarja
se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošiljate Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje donarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

5%

ljanje donarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalar, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; **Dr. Ferdo Cokal**, stolni kanonik v Ljubljani; **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Grušen**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar**, doktor v Kranju; **dr. Jakob Mohorič**, odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **E. Remes**, ravatelj trg. šole v Ljubljani; **Anton Sušnik**, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — **Člani:** **Anton Cadež**, katehet v Ljubljani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **K. Gruber**, c. kr. in. rad. oficijal v Ljubljani; **Avguštin Zajec**, c. kr. rad. revizent in posestnik v Ljubljani.

Vsak petek, vsako nedeljo

se ustavi, ta ničvredna „Bazar“-ura, katero sem kupil šele pred nekaj tedni. Ni čuda! Pokrov se zapira slabo, tako, da uhaja vedno prah v notranjost. Kolesje teče na medenih ploščah, mesto na rubinih; pri navijanju mi je pero že dvakrat počilo, ker nobene opore nima. Spirala izkoči pri vsakem potresljaju, ako je toplo, gre ura prehitro, ako je pa mrzlo, zaostaja, tako, da nikoli ne pridem ob pravem času, kratko, to je grozno. V tem oziru res zavidam svojega brata za njegovo fino uro; ista se dobro zapira, teče na rubinih, ne da se previti, gre natančno pri sekundi, da ima res pravo veselje ž njo. Zadosti sem se že jeziti! Še danes si naročim dobro uro pri svetovni tvrdki H. Suttner, Ljubljana št. 1.

	Krone		Krone
Št. 419. Nikelnasta ura Boskopi, 36 ur idoča	4-10	Št. 791. Srebrna tula Boskopi-ura, dvojnepokrov	10-20
Št. 719. Srebrna remontoir-ura	7-80	Št. 38. Amerikanska double zlata verižica, moderna fazona	5-60
Št. 721. Srebrna remontoir-ura, 6 kamnov	11-50	Št. 865. Nikelnasta verižica	1-—
Št. 728. Srebrna cilindar-remontoir-ura, s 6 kamni in z močnim pokrovom	11-70	Št. 125. Amerikanska double zlata zavrata verižica, 45 cm dolga	1-80
Št. 727. Srebrna remontoir-ura, 6 kamnov, gravirano kolesje, močan pokrov	12-—	Št. 1023. Srebrni rožnivec, zelo lepo izdelan	4-50
Št. 748. Srebrna remontoir-ura, dvojni pokrov	13-50	Št. 189. 14karatni zlat prstan s kamnom	7-50
Št. 533. Srebrna „IKO“-ura, 15 kamnov, zelo natančno idoča	19-—	Št. 1589. 14karatni zlati uhani s lepimi kamni	5-—
Št. 523. Srebrna Boskopi-ura, dvojni pokrov	12-60		
Št. 520. Srebrna Kavalir-ura, dvojni pokrov, posebno tanka plošča, 12 kamnov	19-50		

Razpošilja se po povzetju ali pa se denar v naprej pošlje. — Za neugajajoče stvari se denar nazaj pošlje.

Bogato ilustrovani cenik s tisoč podobami zahtevajte zastoj in poštine prosto.

Svetovna razpošiljalnica **H. Suttner** samo v Ljubljani št. 1 nima nobene podružnice.

Največja specialna trgovina za boljše ure.